

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ksenja Osolnik

**Študija primera študentskih družin: nastavki za konceptualizacijo družinskih
centrov v Sloveniji**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ksenja Osolnik

Mentorica:izr. prof. dr. Metka Kuhar

**Študija primera študentskih družin: nastavki za konceptualizacijo družinskih
centrov v Sloveniji**

Ljubljana, 2012

Zahvala

Zahvaljujem se svoji družini za oporo v času študija.

*Zahvala gre tudi mentorici dr. Metki Kuhar za strokovno pomoč pri izdelavi
diplomskega dela.*

Delo posvečam hčerki Kylie Jolie.

Študija primera študentskih družin: nastavki za konceptualizacijo družinskih centrov v Sloveniji

Družbene spremembe v pozni moderni so spremenile tudi trende v starševstvu. Starši so postavljeni pred velik izziv, ko gre za vzgojo otrok. Ta namreč postaja čedalje bolj otrokocentrična in zaščitniška do otrok. Zaradi intenzivnosti in podaljševanja delovnika je vse težje združevati delovne ter družinske obveznosti. Pomanjkanje institucionalnega varstva in pomanjkanje javnih prostorov za druženje z otroki ima za posledico večje potrebe staršev po dodatni neformalni in formalni opori. V Sloveniji so sorodniške mreže tiste, ki so najbolj obremenjene, ko gre za neformalne opore, kar pomeni, da družine, ki jim teh opor primanjkuje, iščejo te opore drugje. Kot možen odgovor na opisane dejavnike se ponujajo družinski centri, ki so v tujini že zaživel, v Sloveniji pa so šele v začetni fazi. V empiričnem delu sem raziskala primer skupnostnega povezovanja ter nudenja socialnih opor študentskih družin v Študentskih domovih Rožna dolina, zanimalo me je namreč, ali lahko rezultati raziskave pripomorejo k nadaljnji konceptualizaciji družinskih centrov v Sloveniji kot instituciji, ki bi na lokalni ravni združevala starše in jim olajšala vzgojo otrok, hkrati pa krepila skupnostne vezi.

Ključne besede: študentske družine, družinski centri, socialne opore.

The Study of a Student family: the Basis for the Conceptualisation of Family Centres in Slovenia

Social changes in the late modern period have also changed the trends in parenthood. Parents have been confronted with an enormous challenge when upbringing their children. The upbringing has become child-centred and protective. Due to the intensity and prolonged working hours it is getting increasingly difficult to combine work and family obligations.

The lack of institutionalized child-care and the lack of public spaces for meeting other parents with children have caused the rising need of parents for non-formal and formal support. In Slovenia family relationships are mostly used as non-formal support. Consequently families lacking this support try to find it elsewhere. As a possible answer to these factors are family centres. Abroad they have become common practice while in Slovenia they are still at their beginning. In the empirical part of my thesis I researched an example of community connection and offering support to student families in Student Dorms of Rožna dolina. I was curious whether the results of my research can help the further conceptualisation of family centres in Slovenia. They would connect Slovenian parents, help with the upbringing at the local level and finally enforce community bonding.

Key words: student families, family centres, social support.

Vsebinsko kazalo

1 UVOD	7
2 V POZNI MODERNI: PLURALIZACIJA, INDIVIDUALIZACIJA TER SREMEMBE V STARŠEVSTVU	8
2.1 Pluralnost izbir ter spreminjanje življenjskih potekov	8
2.2 Materinstvo in očetovstvo v okviru imperativa odgovornega in senzibilnega starševstva.....	10
2.3 Potrebe staršev v pozni moderni.....	11
2.4 Študentske družine v kontekstu novih poznomodernih praks	12
3 SKUPNOST V POZNI MODERNI, SOCIALNI KAPITAL IN SOCIALNA OMREŽJA.....	13
3.1 Konceptualizacija skupnosti	13
3.2 Socialni kapital in socialna omrežja	14
3.3 Skupnosti v pozni moderni, zapiranje v zasebnost in ožanje javnih prostorov	16
4 OBLIKOVANJE OPOR.....	17
4.1 Sociološki vidik oblikovanja socialnih opor	17
4.2 Psihološki vidik oblikovanja socialnih opor.....	18
5 PREGLED KONCEPTA DRUŽINSKIH CENTROV.....	19
6 RAZISKAVA	22
6.1 Opis raziskave	23
6.2 Rezultati in interpretacija raziskave	24
6.2.1 Materialna in finančna opora.....	24
6.2.2 Druženje	26
6.3.3 Emocionalna opora	28
6.3.4 Informacijska opora.....	29
6.3.4 Zadovoljstvo s prejetimi oporami v študentskih domovih v Rožni dolini.....	29
6.3.5 Koncept družinskega centra	32
6 SKLEPNA DISKUSIJA	32
7 LITERATURA	37
PRILOGE	40
Priloga A: Študentska svetovalnica	40
Priloga B: Intervju	43
Priloga C: Prepis intervjujev s starši študenti iz Študentskih domov Rožna dolina	45

Kazalo tabel

Tabela 6.1: Demografski podatki.....	23
--------------------------------------	----

1 UVOD

V obdobju pozne moderne smo priča različnim družbenim spremembam; individualizacija, pluralizacija, spremembe v življenjskih potekih, ki so v veliki meri vplivale tudi na spremembo v trendih starševstva. Družinska in zaposlitvene vloge postaja vse težje združljiva, kar še posebno občutijo ženske. Slovenija spada namreč v defamiliarizirani sistem, s tradicijo polne zaposlenosti žensk, na katere pade še skrb za gospodinjstvo. Hkrati imamo zelo majhen procent žensk, zaposlen za krajši delovni čas, saj si to finančno ne morejo privoščiti (Rakar in drugi 2012).

Posamezniki odlašajo s starševstvom, negotovost glede vzgoje otrok postaja vse večja, načrtovanje starševstva postaja vse bolj skrbno, kar avtorji poimenujejo z izrazom protekcijsko otroštvo in odgovorno starševstvo (Švab 2011). V kontekstu omenjenih sprememb v družinskem življenju in starševstvu se spreminjajo tudi potrebe staršev, saj postaja seznam starševskih nalog in obveznosti čedalje daljši ter zahteve in negotovosti glede vzgoje čedalje večje. Tako starši, da bi lažje usklajevali delovne in družinske obveznosti, iščejo opore še v neformalnih socialnih mrežah.

Raziskave potreb staršev v Sloveniji kažejo veliko potrebo po neformalnih oblikah varstva, saj institucionalno varstvo ne zadošča (Kuhar in Razpotnik 2010). Na nove potrebe in probleme, s katerimi se soočajo starši v pozni moderni, pa kaže tudi razcvet spletnih forumov, kjer gre za neformalne odnose, in prek katerih si starši izmenjujejo nasvete in mnenja (Cipot in Mal v Kuhar 2011b, 12). Na potrebe družin pa se odziva tudi država, z vrsto ukrepov za lažje zadovoljevanje vsakodnevnih potreb zahtevnega življenja in za izboljšanje kakovosti življenja družin in njenih članov. Eden od teh je že drugi razpis v letu 2012 Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS za sofinanciranje družinskih centrov, ki naj bi zagotavljali najbolj raznovrstno podporo družinskemu življenju (Boškič in drugi 2012, 260). Družinski centri kot javni prostori druženja bi tako lahko pomagali staršem z majhnim socialnim omrežjem. Po vzoru konceptov družinskih centrov v tujini, ki se sicer razlikujejo v izhodiščih, pa vendar imajo vsi skupni cilj krepitve socialne povezanosti ter različne možnosti družin za druženje, integracijo, informiranje, se že nekaj let razvijajo tudi družinski centri v Sloveniji (Kuhar 2011b, 18).

Kot primer dobre prakse skupnostnega povezovanja bom v diplomskem delu analizirala študentske družine, ki živijo v Študentskih domovih Rožna dolina. V diplomskem delu bom naredila študijo primera študentskih družin, preučila bom vrste opore, ki si jih medsebojno nudijo študentske družine, ter percepcijo izmenjav. Zavedam se, da ugotovitve ne bodo direktno prenosljive na družinske centre, saj so študentske družine skupnost, ki je nastala v posebnih življenjskih okoliščinah, bom pa v

raziskavi skušala ugotoviti, če se iz njihovih medsebojnih odnosov in nujenja pomoči lahko kaj naučimo za nadaljnjo konceptualizacijo družinskih centrov v Sloveniji.

Diplomsko delo sem razdelila na osem delov. Prvih pet je teoretičnih, zadnji trije deli pa so empirični.

V drugem poglavju sem orisala spremembe v pozni moderni, vključujoč pluralizacijo življenjskih potekov, individualizacijo izbir in spremembo življenjskih potekov. Zanimalo me je, kako sta senzibilno starševstvo in protekcijska vzgoja spremenila očetovstvo in materinstvo. V kontekstu sprememb pozne moderne so me zanimale potrebe staršev in pravice študentskih družin. V tretjem poglavju so me zanimale študentske družine v kontekstu poznomodernih praks. Opisala sem »status« študentskih družin ter pravice, ki jim pripadajo kot staršem študentom. V nadaljevanju sem na kratko opisala koncept skupnosti, kako se skupnosti spreminjajo v pozni moderni, ožanje javnih prostorov in koncept socialnega kapitala ter odnose znotraj omrežij socialne opore. Bolj podrobno sem pregledala socialne opore v četrtem poglavju. Zanimal me je psihološki in sociološki vidik raziskovanja socialnih opor. Zanimali so me elementni socialne opore. Zanimali so me viri in oblike socialne opore ter njihov pomen. V petem poglavju sem naredila pregled koncepta družinskih centrov. Predstavila sem delovanje družinskih centrov v tujini in v Sloveniji ter skupni koncept, ki ga imajo družinski centri v tujini. V empiričnem delu sem predstavila rezultate empirične raziskave študije primera študentskih družin. Zanimale so me socialne opore študentskih družin: kdo so viri opore študentskih družin, katere so oblike socialnih opor študentskih družin ter kako so starši študenti zadovoljni s prejetimi oporami.

2 V POZNI MODERNI: PLURALIZACIJA, INDIVIDUALIZACIJA TER SREMEMBE V STARŠEVSTVU

2.1 Pluralnost izbir ter spreminjanje življenjskih potekov

»V sodobnosti se pojavljajo mnoge zanimive spremembe pri subjektivnih izkušnjah starševstva. Negotovost, izgubljenost, občutek nemoči, preobremenjenost, občutki osamljenosti v starševstvu, iskanje novih poti« (Razpotnik 2011, 504). Družini pa se je kljub temu bolj kot vsem drugim institucijam uspelo prilagoditi sodobnim poznomodernim težnjam po individualizaciji in subjektivizaciji življenjskega sveta in kot taka deluje spodbudno na razvoj osebnostnih potencialov in potreb družin (Renner 2006a, 90).

V tradicionalnem življenjskem poteku so se sinhrono izmenjavale faze zgodnjega otroštva, izobraževanja, vstopa na trg delovne sile ter oblikovanje družine. Za vsako od teh obdobj pa so veljala ustaljena pravila in standardi. Tako je posameznik/-ica vedela, s kakšnimi problemi se bo moral/-a soočiti ob prehodih v naslednje obdobje (Ule in Kuhar 2003, 311).

»V razviti moderni pa je posameznik soočen z novimi zahtevami, kontrolami in omejitvami, ki mu jih nalagajo trg delovne sile, država blaginje in institucije. Posameznik je v mnogovrstnosti izbire prepuščen samemu sebi. V razviti moderni normalna biografija postane izbirna, reflektivna biografija, le-ta pa je vedno tudi tvegana biografij« (Beck in Beck-Gersheim v Hlebec in Kogovšek 2003, 151).

V zadnjih desetletjih so raziskave v Evropi namreč zaznale velike premike v življenjskih potekih posameznikov, zlasti v družinskih strukturah in življenjskem ciklusu. Za zahodne države ter tudi Slovenijo so značilne spremembe v zadnjih dveh desetletjih, ki se stopnjujejo v zadnjem desetletju, kot odlašanje s poroko in starševstvom, naraščanje števila porok in upadanje števila otrok ter naraščanje števila kohabitacij in drugih življenjskih vzorcev, podobnih družini (Ule in Kuhar 2003, 312).

Giddens pravi, da je v pozni moderni posameznik soočen s kompleksno raznolikostjo izbir, hkrati pa mu je na voljo zelo malo pomoči pri tem, katero možnost izbrati. Pluralnost izbir lahko direktno povežemo z vzpostavljanjem odnosov z drugimi, saj so partnerji v pozni moderni izbrani prostovoljno, na podlagi mnogih možnosti (Giddens 1991, 80–88). Ena od te pluralnosti je tudi pluralizacija družinskih oblik, ki zajema več vzporednih pojavov: zmanjšanje števila nuklearnih družin, naraščanje reorganiziranih družin in enostarševskih družin. Hkrati pa se odvija tudi proces zmanjševanja rodnosti (Rener in drugi 2006, 55).

Kot enega od načinov pluralizacije življenjskih potekov Renerjeva (2006b, 18) omenja način družinskega življenja, ki je v Sloveniji množično prisoten. Govori o razpršenih razširjenih družinah, za katere domneva, da so najpogostejši način družinskega življenja pri nas. Gre za formalno dve ločeni družini (običajno staršev in otrok), ki živijo na strnjenih lokacijah (npr. v isti hiši) ali na različnih lokacijah, si pa kontinuirano nudijo vzajemno oporo in pomoč na različnih ravneh. Kot drugi način pogostega družinskega življenja v Slovenija Renerjeva (2006b, 18) omenja še podaljšano mladost pri starših oziroma LAT-fazo, ki predstavlja vmesno, intermediarno fazo med družinsko odvisnostjo in od starševske družine docela neodvisnim življenjem. Zanj je značilna ekonomska odvisnost ali polodvisnost od staršev ob hkratni socialni neodvisnosti.

2.2 Materinstvo in očetovstvo v okviru imperativa odgovornega in senzibilnega starševstva

Eden od bistvenih dejavnikov, ki so v zadnjih desetletjih vplivali na družinske spremembe, še posebej pa na materinstvo, je množičen vstop žensk na trg delovne sile. Ta proces je spremljala promocija enakosti spolov, pozneje pa dober sistem javnega dnevnega otroškega varstva ter porodniškega in starševskega dopusta (Švab 2006, 72).

Beck (2009, 159) pravi, da interesu žensk za samostojno ekonomsko varnost in za vstop v individualizirajoč poklic slej ko prej nasproti stopi interes za partnerstvo in materinstvo, tudi pri tistih ženskah, ki vedo, kaj to pomeni za njihove poklicne možnosti in za njihovo ekonomsko odvisnost od moža. V medgeneracijski primerjavi ženske res ne stojijo slabo, saj imajo boljšo izobrazbo s tem pa boljše poklicne možnosti, obenem pa so jih njihovi lastni možje, ki so približno enako izobraženi, prehiteli, one pa so še vedno obsojene na »doživljenjsko gospodinjstvo.« Materinstvo danes ni več ekskluzivna ženska identiteta in prioriteta med prioritetami v ženskem življenjskem poteku (Švab 2006, 73).

»V Sloveniji opažamo tudi spreminjanje vloge očeta. Ti so namreč pripravljeni na aktivnejše vključevanje v družinsko delo in se vanj tudi vključujejo« (Švab 2006, 75). Tudi slovenska politika poskuša spodbujati vključevanje moških v vzgojo za otroke predvsem z uvedbo očetovskega dopusta. Ta pravica je neprenosljiva pravica na mater, čeprav to pravico delodajalci večkrat omejujejo, hkrati pa se spreminja tudi ideologija očetovstva na družbeni sistemski ravni in v spreminjanju moške identitete na individualni ravni (Švab 2006, 76). Kljub temu, da se na prvi pogled zdi, da so tudi mediji naklonjeni aktivnemu očetovstvu, saj so revije in priročniki za bodoče starše polni nasvetov za očete, kako lahko sodelujejo, pa je kritična analiza člankov pokazala persistentno ambivalenco med normativno ideološkimi diskurzivnimi oz. lingvističnimi premisami, ki nakazujejo na močne elemente modernosti, tradicionalnosti in stereotipiziranja pri razumevanju družbenih vlog očeta (Vezovnik v Švab 2006, 79).

Prepletenost spolov v svoji mnogoplastnosti dela, starševstva, ljubezni, poklica, politike, razvoja in samouresničitve v drugem ali proti njemu, se je zamajala. V zakonskih (izvenzakonskih) odnosih se razvema ozaveščanje konfliktov ob nastajajočih možnostih izbire. Pomanjkanje institucionalnih rešitev (npr. pomanjkanje vrtcev, fleksibilnih delavnikov, nezadostna socialna varnost) potencira zasebne konflikte v odnosih in nasprotno: institucionalni ukrepi razbremenjujejo zasebne konflikte spolov (Beck 2009, 162–163). Za socialne institucije, ki so usmerjene na družino (davčni sistem,

socialna varnost, pogoji zaposlovanja), je še vedno značilen model moškega hranitelja družine. Bolj ko je družba tradicionalna, kar zadeva njen družinski sistem, večja je nekoherentnost med socialnimi institucijami in nižja je rodnost (McDonald v Kuhar in Ule 2003, 314).

Proces protektivnega otroštva skozi njegovo intenziviranje označujemo s pojmom protektivnega otroštva, ki se izraža v intenzivni skrbi za otroke, njihovo blaginjo, izobraževanje in podobno (Švab 2001a, 135). Otroštvo je tako postalo močno nadzorovano obdobje, tudi z intenzivnejšim nadzorovanjem in strukturiranjem otrokovega časa, ta pa ima pomembne posledice na otroštvo, saj je razlika med otroškim in starševskim urnikom čedalje manjša, ti pa se tako naučijo prilagoditi hitrosti družbenih sprememb (Daily v Švab 2006, 82). Odločitev za otroke je skrbno načrtovan projekt v življenjskem poteku, ki vključuje vrsto popularnih medicinskih in psiholoških nasvetov potencialnim staršem o zdravem življenju, fizičnem in psihičnem optimiziranju pogojev spočetja, ki si jih lahko od konca devetdesetih let preberejo bodoči starši v poplavi knjig, priročnikov, revij (Švab 2006, 81).

Ob splošnem intenziviranju tako službenih kot družinskih obveznosti, nalog, zahtev in odgovornosti narašča negotovost glede ustrezne vzgoje oz. starševstva nasploh. Negotovost je vezana zlasti na to, da se danes ne moremo opirati na vsesplošno uporabne in veljavne vzorce, ampak si mora pravila za vzgojo otrok postaviti vsak par zase (Kuhar 2011c, 474).

2.3 Potrebe staršev v pozni moderni

Raziskava EuroFound (2009) ugotavlja, da se 42 % zaposlenih v Sloveniji sooča s težavnimi pri usklajevanju med poklicnimi in družinskimi obveznostmi, te pa si lajšajo z različnimi mehanizmi, kot so institucionalno otroško varstvo, različne oblike starševskih dopustov, pri čemer se z očetovskim dopustom poskuša spodbuditi moške k večjemu vključevanju (Humer in drugi 2011, 457). Poleg instucionalnega varstva otrok k usklajevanju med poklicnimi in družinskimi obveznostmi pomembno prispevajo neformalne socialne mreže, ki predstavljajo vir pomoči in opore in temeljijo na odnosih v družini, širši sorodstveni in prijateljski mreži (Novak v Humer in drugi 2011, 458). Različne oblike otroškega varstva tako lajšajo pritiske zaposlenih staršev, poleg tega pa pomembno znižujejo stroške, saj je varstvo pri starih starših najpogosteje brezplačno (Kanjuro Mrčela in Černigoj Sadar v Humer in drugi 2011, 458).

Že rezultati raziskave iz leta 2004, Starši med delom in družino, ki je bila opravljena na vzorcu 7.500 anketirancev, opravljena pa s telefonskim anketiranjem, pokažejo, da so dolgi delavniki praksa mnogih staršev, pri čemer ni razlik glede na spol med starši, ki delajo več kot 8 ur na dan vsaj

nekajkrat tedensko. Poleg dolgega delovnika se petina žensk in le 3 % moških sooča tudi s težavami pri iskanju službe zaradi načrtovanega starševstva (Kanjuro Mrčela in Černigoj Sadar v Humer in drugi 2011, 458).

Tudi raziskava Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji kaže, da starši zaznavajo največje težave pri usklajevanju časa za otroke in za delovne obveze (polovica staršev), pa tudi pri usklajevanju starševstva in partnerstva (približno polovico staršev), medtem ko je usklajevanje časa za otroke in svoje hobije šele na tretjem mestu po zaznani problematičnosti (42,9 % anketiranih) (Kuhar 2011c, 478). Kot področje, kjer najbolj potrebujejo pomoč, je največ staršev označilo, da potrebujejo pomoč glede kakovostnejšega partnerstva (37,6 %), sledi pa boljši materialni položaj (slaba tretjina je med drugim izbrala ta odgovor). Skoraj tretjina pa si želi tudi več stikov z ljudmi v podobni življenjski situaciji, torej z drugimi starši. Dobra petina pa si želi predvsem pomoč s strani starih staršev ali drugih sorodnikov, podoben odstotek pa pogreša kakovostnejše delo državnih institucij (Kuhar 2011c, 479).

2.4 Študentske družine v kontekstu novih poznomodernih praks

V Klubu študentskih družin Slovenije so študenti in študentke, ki imajo v času študija otroke. Ob prijetnem druženju si prizadevajo za urejen pravni status ter socialno in ekonomsko varnost družine. S pomočjo sponzorjev in donatorjev organizirajo izlete, likovne delavnice, pustno in novoletno prireditve, sankanje, subvencionirano letovanje in podobno (Klub študentskih družin Slovenije). V klubu je 46 študentskih družin s skupno 78 otroki. Včlaniti se je možno kadarkoli, zaželeno pa je na začetku novega študijskega leta. Članstvo pripada tudi 12 mesecev po preteku statusa študenta. Vse, kar je potrebno, je, da imajo starši status študenta ali so imeli status študenta v preteklem šolskem letu (Klub študentskih družin Slovenije).

Švabova (2001b, 3) v analizi »Socialni položaj študentskih družin v Ljubljani – analiza stanovanjske preskrbe študentskih družin v Ljubljani ter možnosti ukrepov za izboljšave na primeru Ljubljane« predpostavlja, da je socialni položaj študentskih družin nasploh v obdobju tranzicije slab ter da študentske družine spadajo med socialno bolj ranljive skupine prebivalstva, predvsem iz dveh razlogov. Najprej, obdobje študija je navadno obdobje preživljanja z omejenimi finančnimi sredstvi, saj so študentje populacija, ki ne vstopajo (z zaposlitvijo) na trg delovne sile. Status rednega študenta ter status zaposlenega se izključujeta. Le redki dobivajo štipendije, ker pa pogosto živijo ločeno od

izvirne družine, so življenjski stroški znatno višji. Drugi razlog za slab položaj študentskih družin pa je dejstvo, da gre za družine z (majhnimi) otroki, ki jih študentje starši preživljajo in vzgajajo. Tu so še dodatno bolj izpostavljene enostarševske družine. Težava pri tem je, da so zaradi bivanja v kraju študija študentje odrezani od sorodniških mrež, ki sicer lahko zagotavljajo stanovanjsko preskrbo, materialno pomoč, dnevno otroško varstvo itd. Tako bi lahko rekli, da gre pri študentskih družinah za situacijo, kjer se srečata dva nasprotujoča si socialna statusa: študentski status in družinski status (nezaposlenih staršev z odvisnimi otroki). Ta dvojna socialna situacija pa študentske družine še dodatno ogroža.

V okviru statusa študenta in materinstva oz. očetovstva pripada študentom staršem dodatno študijsko leto. Upravičeni so do različnih denarnih prejemkov (otroški dodatek, starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, denarna pomoč), če ustrezajo kriterijem. Starši študenti imajo možnost koristiti subvencionirano bivanje, ena od teh možnosti je bivanje v študentskem domu v Rožni dolini, s katerim pridobijo otroci pravico do obiskovanja enote Viških vrtcev v Študentskih domovih Rožna dolina. Bolj natačen opis pravic je v prilogi A.

3 SKUPNOST V POZNI MODERNI, SOCIALNI KAPITAL IN SOCIALNA OMREŽJA

3.1 Konceptualizacija skupnosti

Termin skupnost se največkrat uporablja v navedenih družbenih okvirih (Bahovec 2005, 10–11):

1. Skupnost kot skupina ljudi, ki živijo na določeni geografski lokaciji in se do neke mere identificirajo s skupnim bivanjem. Pripadnost prostoru tako pomembno vpliva na življenje posameznikov, medsebojne odnose in odnos skupnosti do zunanjega okolja.
2. Skupnost kot skupina ljudi, ki jih povezujejo skupne kulturne, etnične religiozne in druge značilnosti, ki pomembno določajo skupno identiteto posameznikov in družbene skupine.
3. Skupnost v ožjem smislu male skupnosti, to so relativno tesno, trajneje in trdneje povezane skupine, v katerih posameznik deleži pomemben ali bistven del življenja. V ta okvir spadajo krvne skupnosti, nekatere religiozne skupnosti ali alternativna družbena gibanja.
4. Skupnost v najširšem pomenu besede: človeštvo kot ena skupnost. Misel obstoju take skupnosti predpostavlja sprejemanje temeljne globinske povezanosti vsega človeštva, izvora skupne istovetnosti vseh ljudi.
5. Skupnost v splošni rabi. Vezana na ljudi, ki so vezani na neko dejavnost.

6. Skupnost kot institucija ali organizacija s formalno strukturo. Primeri so zveze držav.
7. Virtualne skupnosti, ki se oblikujejo z uporabo internetne komunikacije, med člani pogosto ni neposrednega osebnega stika.
8. Skupnosti, ki se razvijejo iz skupin parcialnega interesa. Zlasti so to interesi prostega časa, potrošnje, zabave.

Dva minimalna pogoja, da sploh lahko govorimo o skupnosti kot sociološki entiteti, ki je več kot agregat posameznikov, sta simbolna vez, ki jo sprejemajo kot del identitete in deluje kot povezovalno jedro, ter družabno omrežje, ki ga vsaka skupnost oblikuje, to je komunikacijski prostor, do katerega posamezniki čutijo pripadnost (Bahovec 2005, 13). Občutek pripadnosti in zaupanje med člani skupnosti pa se ne razvijeta naključno, temveč sta rezultat procesov ustarjanja identitet, skupnega simbolnega prostora, skupnih interesov in vrednot, zgrajenih normativnih struktur in regulacijskih mehanizmov ter mehanizmov za pridobivanje in ohranjanje ugleda (Blanchard in Marcus v Petrič in Petrovčič 2008, 5).

Pojem občutka pripadnosti sta v socialni sociologiji razvila McMillan in Chavis (v Petrič in Petrovčič 2008, 4) s tem, ko sta opredelila njegove štiri temeljne razsežnosti;

1. Identifikacijo, ki izvira iz zaznave meja skupnosti, skupnega simbolnega prostora in osebnega vlaganja v skupino.
2. Vplivnost, pri katerem gre za posameznikov občutek, ki izvira iz skupnih normativnih struktur in se nanaša na možnost vplivanja na druge ter njegovo pripravljenost, da drugi vplivajo nanj.
3. Integracijo, ki je občutek, da posameznika drugi spoštujejo, kakor tudi posameznikovo lastno spoštovanje in nudenje opore drugim.
4. Čustveno povezanost, ki izvira iz skupne zgodovine skupnosti, medsebojnih odnosov in zavedanje skupne identitete.

3.2 Socialni kapital in socialna omrežja

Človeški kapital je že uveljavljen pojem, ki se nanaša na izobrazbo, znanje in kompetence posameznika ali kolektivitete. Socialni kapital pa je razmeroma nov pojem, ki označuje vključenost posameznika ali kolektivnih akterjev v družbene vezi in omrežja (Adam in drugi, 1). Po Putnamu in sodelavcih je prostovoljno sodelovanje lažje v skupnostih, ki imajo izdatno zalogo socialnega

kapitala v obliki norm recipročnosti in omrežij civilnega angažiranja. Socialni kapital se tu nanaša na značilnosti družbenih organizacij, ki s spodbujanjem koordiniranega delovanja lahko izboljšujejo učinkovitost družbe (Bahovec 2005, 238).

Putnam (v Beugelsdijk in Smulders 2003, 5) je v enem od poznejših del naredil razliko med premostitvenim socialnim kapitalom, v katerem so narejene vezi med različnimi socialnimi skupinami, in povezovalnim socialnim kapitalom, ki zajema samo homogene skupine. Povezovalni socialni kapital ima negativne posledice za družbo kot celoto, vendar pa ima lahko pozitivne učinke za posameznike ter zaprte socialne skupine ali mreže. Premoščevalni socialni kapital ima pozitivni učinek, saj omogoča povezovanje med različnimi skupinami in mrežami. Vezivni kapital ali izključni socialni kapital pa označuje moč veziva znotraj ožje enote (družina, sosedge, tesni prijatelji), v tem primeru pomeni biti član skupnosti in je povezano z identiteto oz. pripadnostjo določeni skupnosti oz. tesnemu omrežju (Bahovec 2005, 240). Vpliv vsakega od treh tipov omrežja je lahko komplementaren, ugodno medsebojno razmerje med njimi pa nujno za reševanje nekaterih družbenih nalog (Bahovec 2005, 241).

Značilnosti omrežja socialne opore (struktura, sestava in kakovost odnosov v njem) vplivajo na vrednost tega omrežja – njegovo dosegljivost, občutljivost, dostopnost, zmožnost kot vira opore (Kogovšek 2003, 106). Prednost velikih omrežij pred majhnimi je v večji dostopnosti virov opore ter v njihovi raznolikosti. Večje, ko je omrežje, verjetneje je, da bo posameznik imel hitro na voljo nekoga, ki mu bo lahko pomagal. Imeti večje omrežje tudi pomeni večjo razpršenost potencialne obremenjenosti zaradi pomoči. Večja omrežja so ponavadi tudi manj gosta, bolj raznolika, vsebujejo člane z različnimi kompetencami in so bolj raznolik potencialni vir pomoči (Vaux v Hlebec in Kogovšek 2003, 115). Pomembna je tudi gostota omrežja. Gostejša omrežja omogočajo večjo stopnjo socialne opore in znižujejo stopnjo stresnosti (Kadushin v Hlebec in Kogovšek 2003, 116), po drugi strani pa oporo lahko ovirajo, ker ne spodbujajo dostopa do alternativnih in novih virov socialne opore (Hirsch v Hlebec in Kogovšek 2003, 116). Posamezniki, ki imajo najbližje omrežje visoke gostote, tako z večjo verjetnostjo aktivirajo večji odstotek tega najbližjega omrežja za oporo, medtem ko je za posameznike z bližnjim omrežjem manjše gostote manj verjetno, da se bodo po oporo v večji meri obrnili na najbližje omrežje (Hlebec in Kogovšek 2003, 116). Pomembna pa je tudi sestava omrežja in s tem implicirana kakovost omrežja oziroma kakovost pomoči, ki jo lahko nudijo njeni člani (ibid).

3.3 Skupnosti v pozni moderni, zapiranje v zasebnost in ožanje javnih prostorov

Kljub težnji posameznikov k zapiranju v zasebnost, v ozka zasebna omrežja, pa vsaj po podatkih sodeč, obstaja tudi trend večje odprtosti do širšega povezovanja z drugimi družinami, s starši v podobnih življenjskih situacijah, čeprav je ta trend sicer pogosteje prisoten med ljudmi, ki iz različnih razlogov (recimo oddaljenosti od starih staršev) nimajo na razpolago družinskih opor, vendar ni vedno omejen nanje (Kuhar in drugi 2011, 434). Gre namreč za del »poznomodernega« interesnega povezovanja v vse bolj individualiziranih in dinamičnih družbah (ibid).

Povezovalni člen v omenjenih skupnostih je skupni interes in skupna želja. V primeru spletnih skupnosti predvsem želja po druženju in izmenjavi informacij med starši (Trček v Humer in drugi 2011, 465). Spletne skupnosti se ne gradijo več na načelu geografske bližine, temveč prav obratno, povezujejo predvsem člane zakotnih oz. marginaliziranih skupnosti. On-line odnosi pa zapolnjujejo točke praznine v vsakdanjem življenju ljudi, ki se redkeje poslužujejo javnih prostorov druženja (Wellmann v Humer in drugi 2011).

Javnih prostorov za druženje staršev z otroki, poleg igrišč, skorajda ni več. Ravno ta odsotnost javnih prostorov, časovne stiske in izolacije staršev z otroki nedvoumno spodbujajo udeležbo staršev na forumih in spletnih skupnostih, kar spet nakazuje na povezovalne potrebe staršev, na katere bi lahko odgovor pomenili tudi družinski centri. Družinski centri bi lahko doprinesli k potrebnemu spreminjanju današnjih skrbstvenih praks, ki se vse bolj privatizirajo in individualizirajo ter presegajo socialne izolacije staršev z otroki v različnih fazah življenjskega poteka družine (Humer in drugi 2011, 466).

V družinskih centrih praviloma niso prisotni terapevti, interakcije med starši in otroci naj bi bile neformalne, v okviru vrstniške klime, ki naj bi v družinskih centrih vladala, ti pa naj bi si nudili tudi socialno oporo (Vandenboeck in Geens v Razpotnik 2011, 498). Vandenboeck et al. (v Razpotnik 2011, 498) take prostore srečevanja, kot so družinski centri, pojmujejo kot prostore med zasebnim in javnim, kot nekake prehodne prostore med tema dvema sfera, saj je vsak starš, ki tja pride z otrokom, na očeh preostalih, čeprav pa tega pogleda ne gre razumeti kot disciplinirajočega pogleda. Izobraževanje in opora se kažeta v luči drugačne narave interveniranja (socialno skrbstvene in druge stroke), in sicer kot delitev odgovornosti med zasebno in javno domeno. Odgovornost ni ne

državna niti starševska, temveč je njen prostor dialoška interakcija vmes (Vandenboeck et al. v Razpotnik 499, 2009).

4 OBLIKOVANJE OPOR

4.1 Sociološki vidik oblikovanja socialnih opor

Vaux (1988 v Hlebec in Kogovšek 2003, 105) socialno oporo razdeli na tri osnovne elemente: vire socialne opore, oblike socialne opore ter posameznikovo subjektivno zaznavanje virov in oblik socialne opore. Te tri elemente povezuje kompleksna dinamika izmenjave in komuniciranja med posameznikom in njegovim socialnim okoljem. V tej klasifikaciji viri predstavljajo del socialnega omrežja, na katerega se posameznik obrača po pomoč in oporo.

Vaux (v Hlebec in Kogovšek 2003, 106) razdeli socialno oporo v štiri skupine:

- instrumentalna (tudi materialna) opora se nanaša na pomoč v materialnem smislu (posojanje denarja, orodja, pomoč pri hišnih opravilih ipd.);
- informacijska opora se nanaša na informacije, ki jih potrebujemo ob večjih življenjskih spremembah (npr. ob selitvi, iskanju nove službe);
- emocionalna opora je pomoč ob večjih in manjših življenjskih krizah (smrt bližjega, ločitvi, težavah v družini ali na delovnem mestu ipd.) in
- druženje (izleti, obiskovanje kina ipd.)

Borchett in Collatz (1994) sta pokazala, da ocenjujejo matere, ki poročajo o kakovostnih socialnih oporah, svoje zdravje kot bistveno boljše od tistih z manj kakovostnimi oporami (Kuhar 2011c, 475). Kuharjeva v raziskavi »Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji« ugotavlja, tudi na podlagi podatkov drugih reprezentativnih raziskav, da sta vsaj približno dve tretjini staršev z mlajšimi otroki relativno dobro opremljeni z različnimi oporami s strani starih staršev, nanje pa se obračajo predvsem glede instrumentalnih oblik pomoči. Nadalje ugotavlja, da bi si okvirno vsaj četrtina staršev z mlajšimi otroki v Sloveniji želela več opore s strani starih staršev, kar kaže na to, da Slovenija sodi med države z močnimi meddružinskimi povezavami, kar nas uvršča v južnoevropski model (mediteranski model). Po drugi strani pa rezultati omenjene raziskave kažejo, da skoraj tretjina slovenskih staršev, predvsem tisti s slabšimi oporami s strani starih staršev, izraža potrebo po več povezovanju z drugimi starši (Kuhar 2011c, 487).

4.2 Psihološki vidik oblikovanja socialnih opor

Vaux (v Dremelj 2003, 113) govori o tem, da se del raziskovanja socialne integriranosti ukvarja izključno z najbližjimi in najintimnejšimi odnosi. Govori o tem, da so intimni odnosi pomembni za dobro počutje in zdravje, motnje znotraj intimnih odnosov pa lahko slabo vplivajo na počutje in zdravje. Najbližji ljudje ponavadi zadovoljujejo potrebe po različnih vrstah opore, zato je meja med tistimi, ki imajo enega intimnega človeka v okolju, in tistimi, ki take osebe nimajo, ključnega pomena. Po drugi strani pa so bolj oddaljene vezi tudi pomembne v nekaterih situacijah. Tudi Uletova govori o tem, da so posebno intenzivna oblika odnosov intimni odnosi. V prvi vrsti so to odnosi, zasnovani na spolni ljubezni, vendar pa so lahko intimni tudi drugi odnosi (med prijatelji). Dobri odnosi prispevajo k občutku osebne sreče. In obratno, slabi intimni odnosi prispevajo največji delež k občutku nesreče (Ule 2000, 229).

Temeljna značilnost odnosov je soodvisnost partnerjev, kar pomeni dejanja ene osebe bistveno vplivajo na dejanja druge osebe. Z razvojem zaupnosti v odnosih se povečuje pogostost srečanj, intenzivnost čustvenega odzivanja partnerjev na odnos, povečujejo se različne oblike izmenjave signalov med partnerji. Veliko soodvisnost imenujemo vzajemnost, pri čemer partnerji enako sodelujejo pri oblikovanju odnosa, dajanju čustvenih in mentalnih podpor, samoodprtosti in zaupanju. Soodvisnost namreč ni nujno vezana na čustveno angažiranost, lahko temelji na skupnem delu, interesih, bolj ko pa se v odnos vmešajo čustva, več je možnosti za vzajemnost (Ule 2009, 321).

Vzajemnost v odnosih je pogoj za intimnost odnosa. Burgova in Hale (Burg in Hale v Ule 2009, 322) sta kazalce vzajemnosti in intimnosti razdelila v pet dimenzij intimnosti:

- *Vključevanje*; sporočila vključenosti kažejo pripravljenost na povezovanje z drugo osebo. Nekatere ljudi imamo za tople, nekatere pa za hladne, kar kažejo z oddajanjem sporočila po vključevanju drugih v odnose ali po izločanju drugih.
- *Intenzivnost vpletenosti*; če nas druga oseba ne zanima, če je nismo pripravljeni poslušati, nismo pozorni do nje, potem je naša vpletenost v odnos z njo minimalna.
- *Globina*; sporočila in znaki globine odnosa izražajo pomembno dimenzijo intimnosti. Gre za to, kako so partnerji v odnosu pripravljeni drug drugemu razkriti pomembne informacije o sebi.
- *Ljubezen in sovraštvo*; sta najpomembnejša ključa intimnosti. Oba se že zgodaj naučimo prepoznati.

- *Zaupanje*; ljudje, ki zaupajo drug drugemu, so pripravljene na večja tveganja in se lažje razkrivajo.

Stopnja samorazkrivanja je pomemben kriterij za bližino in intimnost odnosa. Samorazkrivanje je potrebno za krepitev medsebojne zaupnosti, za ustvarjanje skupnih pomenov, za potrjevanje samopodob in identitete odnosa (Ule 2000, 323).

Med navezanostjo in zavezanostjo v odnosu ni neposredne povezave. Lahko pa rečemo, da močna navezanost na drugo osebo pogosto vodi tudi do globoke zavezanosti tej osebi ali odnosu z njo in da globoka in iskrena zavezanost odnosu z drugo osebo lahko poveča navezanost na drugo osebo. Navezanost je torej močna potreba in želja po fizični navzočnosti in podpori drugega, ki se aktivira zlasti v težkih in za posameznika obremenilnih situacijah. Zavezanost pa so stališča in čustva posameznika do odnosa in do partnerja, ki jih označuje občutek dolžnosti, odgovornosti, zvestobe, zaupanja do partnerja in želje po ohranjanju pozitivnega odnosa z njimi (Ule 2000, 323–324).

Prijatelji, partnerji in zakonci so si bolj kot naključno izbrani pari podobni tudi glede etnične, rasne pripadnosti, starosti, vere, izobrazbe, vrednot, hobijev in drugih dejavnikov v prostem času (Murstein v Musek 1995, 83). Bližina, podobnost in telesna ter spolna privlačnost so pomembni dejavniki, ko skušamo oblikovati tesnejši odnos, če pa želimo, da se bo ta odnos ohranil in poglobljal, pa postajajo vse pomembnejše druge osebnostne lastnosti, posebno značajske lastnosti in kompetentnost (Musek 1995, 84). Pri učinku podobnosti pa je pomembno tudi samovrednotenje, saj ljudje, ki podobno mislijo, ojačujejo naše izkušnje in nam dajejo prav. Podobne ideje, stališča in prepričanja nas povezujejo, nasprotne pa razdružujejo (Musek 1995, 86).

5 PREGLED KONCEPTA DRUŽINSKIH CENTROV

Družinski centri so javni prostori v soseskah, kjer se lahko starši in otroci dnevno srečujejo. Načeloma delujejo kot javne dnevne sobe, kot prostori druženja in komunikacije. Starši, ki se srečujejo z otroki, so na starševskem dopustu, so nezaposleni ali pa zaposleni. Centre pogosto vodijo in upravljajo matere prostovoljke iz dane soseske, vzdušje pa je neformalno. Družinski centri opravljajo različne funkcije in prispevajo k družini prijazni družbi. Prispevajo k premoščanju razlik med posameznimi skupinami v družbi, omogočajo staršem, da lažje najdejo sebi primeren način starševstva in družinskega življenja. Center pa poskrbijo tudi za informiranje in svetovanje, saj delujejo kot informacijska točka o tematikah in ponudbi, zanimivi za starše (Kuhar in drugi 2011, 434–435).

Na splošno bi družinske centre lahko definirali kot javne prostore v soseskah, v katerih se vsak dan srečujejo in družijo starši in otroci iz lokalne skupnosti. V tem smislu skušajo družinski centri revitalizirati ali spet ustvariti »izgubljene« skupnosti (Razpotnik 2011, 495). Spontana interakcija otrok v skupnostnih prostorih temelji na pripoznavanju drugega, to pa je za gradnjo mešanih skupnosti v urbanih kontekstih ključnega pomena. »Družinski centri imajo torej pomemben potencial grajenja mešanih skupnosti, torej takih interakcij, ki prečijo kulturne in socioekonomske pregrade« (Razpotnik 2011, 496).

Družinsko življenje v Sloveniji sicer označujejo med drugim močne oz. dobro razvite sorodniške mreže, ki nudijo družinam v storitvenem in materialnem smislu pomembno podporo pri usklajevanju dela in družine, vendar pa je mnogo družin, ki so od te podpore odrezane, saj živijo v drugem kraju ali pa so jim plačljive storitve nedosegljive (Humer in drugi 2011, 468). Na potrebo po instituciji, ki bi na skupnostni, lokalni ravni združevala starše, jim olajšala starševanje in izboljšala kakovost življenja posameznikov, družin in skupnosti, sta opozorili že Ule in Kuhar (2003) v študiji o dejavnikih rodnostnega vedenja. Takšna institucija bi v Sloveniji pomembno pripomogla k prijaznemu okolju za družino. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS že nekaj let spodbuja razvoj družinskih centrov (Kuhar 2011a, 12). Tudi v Sloveniji že obstajajo organizacije (Sezam, Tamala, Familylab Slovenija ...), ki ponujajo razne delavnice, svetovanje in druge vrste podpore za starše, za katere so večinoma dale pobudo ženske same, saj se jih problematika zadeva najbolj, redkeje pa so bile organizacije ustanovljene »od zgoraj navzdol«. Pri dejavnostih večinoma prevladujejo strokovna podpora staršem, informiranje in svetovanje, pa tudi organizacija raznovrstnih dejavnosti, toda le v manjši meri za ponudbo prostora za srečevanje in druženje staršev in otrok (Kuhar 2011a, 50).

V ozadju družinskih centrov v tujini so različni koncepti, vendar pa je vsem skupni cilj povečati kakovost družinskega življenja ter skupnosti (Kuhar 2011a, 12). Nemški, švedski in belgijski koncept so si podobni predvsem glede fleksibilnosti družinskih centrov, spodbujanja druženja in oblikovanja socialnih mrež družin z majhnimi otroki ter vključevanja in integracije družin iz različnih socialnih in kulturnih ozadij (Kuhar 2011a, 17–18). V skladu z družbenokulturnimi razmerami se nemški, švedski in belgijski koncept družinskih centrov razlikuje v primarno zastavljenih strateških ciljnih oblikovanja centrov. Razlogi so predvsem v kulturnih specifikah glede vrnitve žensk na trg plačanega dela po izteku starševskih dopustov, v spodbujanju enakosti spolov ali nasprotno – v sprejemanju patriarhalnega modela skrbi za družino ter v dostopnosti in razširjenosti vrtcev (Kuhar 2011, 15).

V Nemčiji je v obdobju vzpostavitve koncepta družinskih centrov starševski dopust trajal tri leta, kar je vplivalo na izključenost žensk iz javne sfere. Tako nemški koncept poleg medsebojnega skupnostnega povezovanja in podpore zelo poudarja javno udejstvovanje žensk (Kuhar 2011a, 15). Centri so izvorno zastavljeni od »spodaj navzgor«. Za financiranje nemških centrov so odgovorne nemške regije in mestne občine, ki v različni meri in na različne načine prispevajo k družinskim centrom. Na Bavarskem družinske centre podpirajo s sredstvi mladinskega programa, pogosto pa je potreben tudi zasebni kapital. Centri se v precejšni meri finančno vzdržujejo tudi s pomočjo prostovoljnih prispevkov, članarin, donacij, sponzorstev, oddajanja prostora (Kuhar 2011a, 16–17).

Švedski okvir koncepta temelji na nacionalnem Akcijskem programu za javno zdravstveno delo 2002–2006. Švedska je družinske centre oblikovala v kontekstu vsem dostopnega javnega zdravstva. Namenjen je predvsem družinam s predšolskimi otroci za udejstvovanje v različnih predšolskih dejavnostih ter pomeni možnost za graditev socialnih mrež staršev, zagotavlja različne pomoči in integracijo družin z majhnimi otroki. Švedski koncept so oblikovali strokovnjaki na področju zagotavljanja blaginje otrok in univerzitetni raziskovalci, za pobudo je torej odgovorna država (Kuhar 2011a, 16).

Poudarek družinskih centrov v Belgiji je na socialnem povezovanju, »socialnem mešanju«, premostitvi socialnih neenakosti in ustvarjanju skupnosti, krepitvi socialne kohezije. Belgijski model je tudi odgovor na občutek izoliranosti staršev. Centri delujejo zgolj v flamskem delu. Ustanovljeni so bili na pobudo posameznih občin, ne na pobudo države, zato centri tudi niso formalno povezani (Kuhar 2011a, 16–17).

6 RAZISKAVA

Izvedla bom delno strukturiran intervju, za katerega je značilno, da vprašanja niso vnaprej strogo določena in še manj modalitete odgovorov. Predvsem so določene teme razgovora. Intervjuvancev ne bom omejevala z natančno določenimi vprašanji, temveč bom omogočala, da razgovor poteka po svoji notranji logiki, skladno s tem, kako se vrstijo vprašanja, vendar pa lahko pride do nevarnosti, da bo naš pristop preširok, če ne omejujemo respondentov (Flere 2000, 114–115).

Opravila bom torej štiri delno strukturirane razgovore s štirimi študenti, ki so starši in ki živijo v študentskem domu v Rožni dolini v bloku XI ali XII.

Osrednje teme raziskovalnih vprašanj so naslednje:

1. Kaj so glavni viri opore za študentske družine, ki živijo v študentskem naselju v Rožni dolini?
2. Kakšna je oblika socialnih opor, ki si jih medsebojno nudijo študentske družine v naselju študentkih domov v bloku XI in XII v Rožni dolini?
3. Kako so študentske družine v Rožni dolini zadovoljne s socialnimi oporami, ki jih nudijo in prejemajo?
4. Ali se pri študentskih družinah, ki živijo v študentskih domovih v bloku XI in XII, kažejo skupnostni vzorci, glede na pogoje, da lahko govorimo o skupnosti?

Predpostavljam, da zaradi okoliščin, v katerih se znajdejo študentske družine, jim starši iz matične družine postanejo glavni vir finančne opore, druge študentske družine pa postanejo pomemben (glavni) vir preostalih vrst opor.

Predpostavljam, da bom iz odgovorov ugotovila veliko pripadnost skupnosti in veliko mero identifikacije s skupnostjo.

6.1 Opis raziskave

Intervjuje sem opravljala v obdobju od 28. julija 2012 do 20. avgusta 2012. Intervjuvala sem enega moškega, očeta študenta, in tri ženske, matere študentke, bivajoče v študentskem domu v Rožni dolini, v bloku XI in XII. Vsi intervjuvanci imajo po enega otroka. Pogovori so potekali v študentskih domovih v Rožni dolini. Zagotovila sem sproščeno vzdušje in anonimnost. Z namenom zagotavljanja anonimnosti sem spremenila imena. Vzorčenje je potekalo po metodi snežne kepe, kar pomeni, da sem vzorec pridobila naključno, saj sem intervjuvance izbirala iz svoje socialne mreže.

Od intervjuvancev so tri intervjuvanke ženskega spola, eden je moškega (glej Prilogo C). Dve obiskujeta fakulteto za družbene vede, ena obiskuje fakulteto za farmacijo in eden fakulteto za strojništvo. V povprečju imajo status študenta 5,2 leti. V študentskem domu trije v povprečju živijo 3 leta in ena mamica študentka 2 leti. Trije od mojih intervjuvancev prihajajo iz ruralnega okolja, eden respondent prihaja iz urbanega okolja. Ena intervjuvanka je mamica samohranilka, ena intervjuvanka živi v zakonski zvezi, dva intervjuvanca živita v izvenzakonski skupnosti. Vsi imajo po enega otroka. Starost otrok je od 1–4 leta. V tabeli 6.1 je prikaz demografskih podatkov.

Tabela 6.1: Demografski podatki (glej prilogo C)

	Starost/spol	Letnik in program študija	Izvorno okolje urbano/ruralno	Koliko let statusa študenta	Koliko otrok in starost otrok	Živite s partnerjem	Št. let v št. domu
Anka	26, ženski	FDV, podipl. diplomacija	ruralno	6 let	Eden, 1,5 let	da, zakonska zveza	2 leti
Andreja	26, ženski	FDV, podipl. diplomacija, asolventka	ruralno	7 let	Eden, 3 leta, noseča	Da	3 leta
Marko	25, moški	Fakulteta za strojništvo	urbano	5 let	Eden, 3 leta	Da	3 leta
Tina	25, ženski	Fakulteta za farmacijo	ruralno	4 leta	Eden, 4leta	Ne	3 leta

Vprašanja sem razdelila v tri sklope. Vprašanja so okvirna, med intervjujem sem se odločala, katero bo naslednje podvprašanje, z vprašanji sem želela samo usmerjati pogovor v pravo smer. Na začetku intervjuja sem intervjuvancem razložila namen in cilje raziskave. Potem sem jim zastavila nekaj demografskih vprašanj. V drugem sklopu vprašanj so me zanimali viri posameznih socialnih opor staršev študentov in količina prejetih socialnih opor. Zanimala me je intimnost ter vzajemnost v medsebojnih odnosih med študentskimi družinami. Zanimalo me je, ali se lahko identificirajo s skupnostjo in ali čutijo pripadnost skupnosti. V tretjem sklopu me je zanimalo zadovoljstvo glede prejetih opor in vzajemnost prejetih opor. Intervjuvance sem vprašala po tem, ali bi kaj spremenili, če bi lahko, in ali bi si želeli takšne opore tudi, ko odidejo iz študentskega doma. Potem sem jim razložila koncept družinskih centrov in jih vprašala, kaj si mislijo glede tega in ali bi jih zanimalo takšno druženje še naprej, izven študentskih domov.

6.2 Rezultati in interpretacija raziskave

Odgovore sem razdelila v 5 sklopov: instrumentalna opora, informacijska opora, druženje, emocionalna opora, zadovoljstvo glede prejetih opor in koncept družinskega centra.

6.2.1 Materialna in finančna opora

Intervjuvance sem povprašala o tem, kdo so njihovi glavni viri materialne in finančne opore. Tri intervjuvanke so odgovorile, da jim starši pomagajo finančno ali pa materialno. Le intervjuvanec moškega spola je odgovoril, da od staršev ne želi prejeti finančne in materialne pomoči. Preostalim trem intervjuvankam plačujejo najemnino, dajejo otroku denar na varčevalni račun ali pa jim pomagajo z nakupom manjših ali večjih stvari. Intervjuvanci pravijo, da si ne nudijo finančne opore, si pa nudijo materialno oporo.

Finančna opora. Dvem intervjuvancem starši nudijo finančno oporo. Ena intervjuvanka pravi, da dajejo starši otroku denar na varčevalni račun. Edini moški intervjuvanec od staršev ne želi prejeti finančne opore, dobivata pa finančno oporo od staršev partnerke, ki je tudi študentka in s katero skupaj živita v študentskem domu v Rožni dolini. Od vseh intervjuvancev on/-a ali pa partner/-ka, ki je študent/-ka, prejemajo finančno pomoč od izvorne družine.

»Sicer nama ne dajejo denarja, dajejo pa za otroka na varčevalni račun.« (Anka, 26)

»Finančno nam starši pomagajo samo z najemnino, ki pa je zelo nizka.« (Andreja, 26)

»Od partnerke starši so naju podpirali finančno, od mojih staršev finančne pomoči nikoli nisem želel sprejeti.« (Marko, 25)

Materialna opora. Kot enega glavnih virov materialne opore navedejo starše. Ti jim pomagajo z nakupom manjših ali večjih stvari. Intervjuvanci omenjajo tudi kupovanje hrane, ki jo dobijo, ko gredo na obisk k staršem.

»Starši nam pomagajo kar dosti. Ponavadi nam kupijo vse dražje stvari, npr. večje igrače, voziček, avtosedež, kolesa.« (Anka, 26)

»Velikokrat nam kupujejo hrano. Napakirajo nam, ko gremo od doma.« (Andreja, 26)

Študentske družine kot eden glavnih virov materialne opore poleg staršev navajajo druge študentske družine. Vsi intervjuvanci omenjajo sposojanje stvari, nekateri manjše stvari (obleke za otroke, igrače), nekateri večje stvari (avto, avtosedež, voziček za otroka). Posojajo si hrano in kuhajo drug za drugega.

» Posojamo si stvari, če kdo kaj ne rabi, da naprej, takšne raznovrstne malenkosti.« (Anka, 26)

»Otroci si izmenjujejo igrače na hodnikih, mi se pogovarjamo. Sposojali smo si avto. Nudili smo si razne usluge. Velikokrat smo si šli iskat otroke v vrtec. Bili smo res fenomen. Bili smo ena velika družina. Posojali smo si hrano. Skupaj smo delali večerje.« (Marko, 25)

»Velikokrat imamo skupaj kosila, velikokrat kuham za veliko družin, saj rada kuham.« (Tina, 25)

Moški respondent edini omenja formalno materialno pomoč organizacije Karitas.

Varstvo otrok. Vsi intervjuvanci imajo otroke v vrtcu. Kljub temu jim primanjkuje varstva. Izrecno poudari to predvsem mamica samohranilka.

»Če bi vključevalo popoldansko varstvo, to bilo bilo super, kot samohranilki mi tega vedno primankuje.« (Tina, 26)

Kot obliko opore, ki si jo medsebojno nudijo študentske družine, navajajo varstvo otrok. To ponavadi zgleda tako, da si gredo iskat otroke v vrtec. Ko imajo obveznosti, pripeljejo otroka k drugim študentskih družinam, da jih izmenično pazijo, vsakič drugi starš. Ko si pazijo otroke zvečer, dajo otroka spat v njegovo posteljo in prinesejo »baby phone« k sosedu v študentskem domu.

»Največ si pomagamo z varstvom otrok, če kdo potrebuje, se dogovorimo, da si prevzamemo otroke v vrtcu.« (Anka, 26)

6.2.2 Druženje

Na vprašanje, koliko obiskujejo svoje starše, so vsi respondenti odgovorili, da za vikende obiskujejo starše. Nekateri bolj pogosto kot drugi. Če ne gredo na obisk, gre otrok na počitnice k babici in dedku.

»Za vikende hodimo na obiske, poleti skupaj hodimo na morje. Hčerka gre na počitnice za 2–3 dni.« (Anka, 26)

»Enkrat na 3 tedne gremo domov ... Edino, kar pričakujejo, je, da hodimo domov vsake toliko časa. Najbrž če bi bila zaposlena, tega ne bi pričakovali od mene.« (Andreja, 26)

Povprašala sem jih, koliko se družijo s študentskimi družinami in kako izgleda to druženje. Zanimalo me je, kje to druženje poteka in ali se družijo v skupinah ali vsi skupaj. Vsi intervjuvanci pravijo, da se največ družijo s študentskimi družinami. Družijo se v apartmajih, na hodnikih pred apartmaji, na igrišču, hodijo skupaj na izlete, v park. Ko Klub študentskih družin organizira dogodke, kot so ustvarjalne delavnice, organizirano plavanje, plesne vaje, dogodek za dedka mraza, dogodek za pust, se jih udeležijo skupaj. Včasih dogodke organizirajo tudi Študentski domovi (Majske igre), kamor gredo tudi skupaj z drugimi družinami. Drugače se družijo bolj v skupinah, s posameznimi družinami. Z družinami, s katerimi so si bližje, so navedli od tri do šest družin. Intervjuvanci povedo, da ob rojstnih dnevih praznujejo rojstne dneve otrok, ko je lepo vreme na igrišču pred študentskimi domovi v Rožni dolini, ko je slabo vreme, pa rojstne dneve praznujejo v TV-sobi študentskega doma.

»Največ se družimo s študentskimi družinami iz sosednjih apartmajev, ko smo bili v prejšnem bloku, tudi največ z družino v spodnjem apartmaju.« (Anka, 26)

»Ponavadi se dobivamo pri nas zvečer, velikokrat igramo karte. Sosea prideta k nam. Prineseta baby phone s seboj ali pa pustita odprta vrata, da slišita otroka. Izmenjujemo si stvari, kuhamo drug za drugega večerje. Otroci se igrajo na hodniku. Naš otrok in sosedov otrok sta namreč iste starosti.« (Andreja, 26)

V pripovedovanju intervjuvancev se nakazuje ritual kot skupnostna komponenta. Po pripovedovanju intervjuvancev večina otrok praznuje rojstne dneve otrok na igrišču pred študentskimi domovi ali v TV-sobi bloka XII v študentskem domu v Rožni dolini, odvisno od vremena. Intervjuvanci povedo, da skupaj vsakoletno praznujejo tudi dedka mraza v veliki dvorani študentskih domov v Rožni dolini.

»Največ se družim s študentskimi družinami. Družimo se tudi brez otrok. Dobimo se za materinski dan, otvoritev Majskih iger, hodimo skupaj v kino, za rojstne dneve naredimo zabavo na igrišču. Z otroki se družimo cel dan na igrišču. Če se sami igrajo, se starši med seboj pogovarjamo, odvisno od dneva in razpoloženja.« (Tina, 25)

Prvi kontakt študentskih družin. Vse tri ženske intervjuvanke so povedale, da pride do kontakta ponavadi na igrišču, preko otrok. Tudi moški intervjuvanec pravi, da se prvi kontakt začne zaradi otrok, saj ti ponavadi sami pridejo v stanovanje, če pustiš odprta vrata, potem pa se začnejo skupaj igrati. Povedo tudi, da lahko pride do začetnega kontakta, če je družina odprta, sicer nikoli ne pride do bližjih odnosov. Intervjuvanci povedo, da se nekatere družine ne zadržujejo na igrišču in se ne družijo z drugimi družinami.

»Do kontakta pride ponavadi na igrišču, saj se tam začnemo pogovarjati, potem začnejo otroci hoditi na obiske. Ko vidijo, da si nov, se začnejo s tabo pogovarjati na igrišču. Vedno gledamo, če pride kakšna nova družina.« (Anka, 26)

»Družila sem se najprej s tistimi, s katerimi sem se že poznala, potem preko otrok spoznaš še preostale družine. Z večino družin sem se spoznala na igrišču. Ponavadi tako, da ogovorimo otroke drugih staršev.« (Tina, 25)

»Otroci pridejo samo noter v apartma, si sami odprejo vrata in gredonoter ... Ko sem videl soseda v študentskem domu, sem mu ponudil pomoč pri selitvi, čeprav ga sploh še nisem poznal.« (Marko, 26)

»Začeli smo s pogovorom, ponavadi se začnemo družiti na igrišču, prideš do druge družine in vprašaš, koliko je njihov otrok star... Potem smo se začeli pogovarjati, če so bili karakterni odprti. Imamo sicer še druge sosede, vendar se nikoli nismo tako ujeli, se sicer pogovarjamo, vendar jih nikoli ni na igrišču, niso preveč družabni.« (Andreja, 26)

Medsosedski odnosi. Vsi intervjuvanci so zadovoljni s trenutnimi medsosedskimi odnosi. Samo moški intervjuvanec pove, da so imeli v bloku, v katerem so živeli prej, torej bloku XII, probleme s sosedi in se z njimi niso razumeli. Dva soseda, ki živita v istem nastropju, Anka in Marko, govorita o posebno tesnih odnosih. Oba povesta, da so bili še z dvema družinama v nastropju kot »ena velika družina«.

»Lani smo bili kot ena velika družina. Imeli smo vsakodnevne skupne večerje, otroci so se skupaj igrali na hodniku. Hčerka je celo mislila, da smo vsi ena družina. Ko smo enkrat skupaj risale, je narisala še obe družini iz hodnika in rekla, da je vse to njena družina. Otroci so bili navezani na vse starše.« (Anka, 26)

»Bili smo res fenomen, bili smo ena velika familija ... Če imaš dobre sosede, ni problema. Jaz sem bil na začetku preveč prijazen z eno družino, ki je bila bolj konfliktna. So delali, kar so hoteli. V tako majhnem prostoru je to lahko zelo moteče.« (Marko, 25)

6.3.3 Emocionalna opora

Intervjuvance sem vprašala, komu zaupajo osebne probleme, kdo jim stoji ob strani, ko so v težavah. Nihče od intervjuvancev mi kot glavni vir emocionalne opore ni navedel starše. Kot glavni vir emocionalne opore so navedli druge študentske družine v študentskem domu. Intervjuvanka Anka pravi, da so šli lani čez večjo težavo in pogovor z drugimi starši v študentskem domu v Rožni dolini jim je bil v veliko pomoč, da so jo prebrodili. Tina, mati samohranilka, pove, da pogreša moralno podporo staršev. Ker je ne dobi od staršev, jo išče pri študentskih družinah.

»To rešujeva v ožjem družinskem krogu, sama s partnerjem. Najprej partner, potem vsi drugi.«
(Anka, 26)

Dve intervjuvanki pravita, da se družijo in pogovarjajo »moški del« in »ženski del« posebej.

»Da, ko smo šli lani kot družina skozi večjo težavo, smo se zelo veliko pogovarjali. Moški del posebej, ženski posebej. To nam je zelo pomagalo.« (Anka, 26)

»Ja, ženske 'šimfamo' moške (smeh). Ni več distance med nami štirimi, vsaj kar se nas punc tiče, ne. Za moške pa ne vem.« (Andreja, 26)

6.3.4 Informacijska opora

Intervjuvanci se na svoje starše raje ne obračajo glede vzgojnih težav, razen v primeru, da otrok zboli. Kot vir informacij navajajo knjige ter tudi sestro. Vsi intervjuvanci pravijo, da dobijo informacije glede vzgoje tudi od drugih staršev študentov v študentskem domu.

»Na starše se po informacije obračam čim manj. Večinoma se obračam na starše po infomacije v primeru, da otrok zboli.« (Anka, 26)

»Rajši koga drugega vprašam za nasvet kot mamo, saj ta ponavadi reče: Saj sem ti rekla.« (Andreja, 26)

»Zanašam se na prijatelje iz študentskega doma. Veliko sem tudi brala knjige o vzgoji otrok. Veliko mi pomenijo tudi izkušnje drugih staršev študentov. Na svoje starše se po informacije ne obračam, včasih kaj vprašam sestro.« (Tina, 25)

»Največ iz knjig, tudi po intuiciji, občutku. Pri vzgoji so nama pomagali tudi nasveti od starejših staršev v študentskem domu, ki so imeli starejše otroke.« (Marko, 25)

6.3.4 Zadovoljstvo s prejetimi oporami v študentskih domovih v Rožni dolini

Vsi intervjuvanci so s pomočjo v študentskih domovih v Rožni dolini zelo zadovoljni in menijo, da je imajo dovolj.

»Sem zelo zadovoljna. Smo si zelo blizu, bi si težko bili bolj. Vse družine so zelo odprte . Nikoli ni nikogar, ki ne bi hotel pomagati, če ga prosiš za pomoč.« (Anka, 26)

»Zdi se mi, da je zadosti druženja, saj smo skupaj vsak dan. Skoraj nič nismo sami. Tudi če kam gremo, gremo največkrat skupaj.« (Andreja, 26)

»Smo zadovoljni. Stvar posamezne družine je, kako si odprt. Nam je odgovarjalo. Imaš pa izbiro, lahko se tudi zapiraš v stanovanje.« (Marko, 25)

Razlog za skupnostno povezovanje študentskih družin. Vsi intervjuvanci se strinjajo, da si pomagajo veliko več kot v drugih stanovanjskih skupnostih. Kot glavne razloge navajajo prostorsko omejenost oz. prilagoditev na omejitve s prostorom. Pravijo, da so stanovanja tudi slabo zvočno izolirana, kar posledično pomeni, da se vse sliši v drugo stanovanje. Tako zvedo drug o drugem veliko.

»Slišiš vsak prepir, pa če hočeš ali ne.« (Andreja, 26)

Trije intervjuvanci se strinjajo, da tako ne bi mogli živeti dolgoročno, ampak je tak način življenja super za prehodno obdobje med »študentskim obdobjem« in »odraslim obdobjem«. Ena intervjuvanka pravi, da bi lahko tako živela tudi drugje.

»Tako bi lahko živela tudi drugje. Rada imam družbo.« (Tina, 25)

»Sigurno si več pomagamo. Težko si predstavljam, da bi si toliko pomagali v kakšnem drugem lokalnem okolju. Mislim, da je razlog to, da smo bolj odprti in mlajši.« (Tina, 25)

»Da, pomagamo si več. Razlog je prostorski. Študentske družine smo skupnost, vsi smo na kupu. Veliko težje bi kaj takega potekalo nekje drugje.« (Anka, 26)

»Da, ker je takšna struktura stanovanj, je vse odprto ... Če kaj potrebuješ, potrkaš na vrata. Ne predstavljam si, da bi to naredila v kakšnem drugem stanovanjskem bloku. Otroci se igrajo na hodnikih, ker so tako majhna stanovanja.« (Andreja, 26)

»Glavni razlog je, ker so zelo majhna stanovanja in nimamo izbire, tako se v bistvu prilagodimo. Za to obdobje med študijem je super. Po stari logiki bi moralo biti konec sveta, ko dobiš otroka. Tukaj ni tako. Imaš pa tudi enkrat dovolj tega.« (Marko, 25)

Organizirano druženje – KŠD. Iz odgovorov intervjuvancev o Klubu študentskih družin lahko sklepam, da kljub temu, da so intervjuvanci zadovoljni s ponujenimi oporami, si želijo še več priložnosti za druženje in povezovanje. Omenjajo tudi samoorganizacijo in sodelovanje z drugimi družinami glede organizacije aktivnosti.

»Malo več bi lahko bilo organiziranega druženja, čeprav je že zdaj dosti, ampak bi lahko bilo še več, da bi se organizirani izleti dogajali na tedenski bazi. Želela bi, da najamemo kombi in gremo na izlet vsi skupaj. Ni važno, če je preko KŠD, lahko bi tudi sami organizirali.« (Anka, 26)

»Zdi se mi super, da se nekaj organizira, da se družine spoznajo med seboj. Dosti je bilo delavnic. Včasih sem si samo želela, da me ne bi bilo treba biti zraven, ko gre na delavnice, da bi jo lahko pustila tam. Lahko bi bilo kot varstvo. Želela bi si, da bi organizirali sankanje z Rožnika, tudi če bi ga sami organizirali, tako pa je šlo ponavadi samo nas 6 družin. Da bi več vsi skupaj počeli, ne pa tako poparčkani. Za tiste, ki so novi, bi lahko organizirali sprejeme, ne pa, da koga opaziš šele po letu dni.« (Tina, 25)

Slaba plat življenja v študentskem domu. Intervjuvance sem vprašala, kaj jih moti v študentskem domu in ali jih kaj jih moti glede odnosov.

»Spremenila bi, da bi bili lahko v bloku samo z drugimi družinami. Motijo nas nočne zabave. Želeli bi si, da ima družina možnost, da ostane tudi po koncu statusa študenta in da plačuje višjo ceno, tako bi bilo prehodno obdobje lažje, ne takšen šok. Ne bi pa dolgoročno mogli tako živeti, slej ko prej si želiš biti na svojem.« (Anka, 26)

Intervjuvanka Anka mi je odgovorila, da so moteči dejavniki drugi študenti v študentskem domu, ki niso starši. Intervjuvanka Tina pa pravi, da ji je ravno to všeč, saj se tako ne počuti izolirano zgolj zato, ker ima otroka.

»Meni se zdi pomembno, da so tu tudi drugi študenti. Odgovarja mi. Se počutim še kot študentka, ne počutim se odrinjeno, ker imam družino.« (Tina, 25)

6.3.5 Koncept družinskega centra

Predstavila sem jim koncept družinskega centra kot javnega prostora v soseskah, kjer se lahko starši in otroci dnevno srečujejo. Upravljalke centra bi bile ženske iz soseske, ki bi bile po možnosti za svoje delo tudi plačane. Center bi deloval kot prostor druženja in komunikacije, vzdušje bi bilo neformalno. Občasno bi se organizirale delavnice in občasno varstvo. Intervjuvance sem vprašala, ali se jim zdi ideja družinskega centra dobra. Intervjuvankam ženskega spola se je zdela ideja dobra, moškimi intervjuvancem pa ne. Tina si želi, da bi ustanovili družinske centre tudi na podeželju, kjer živijo njeni starši in kamor se bo preselila po končanem študiju.

»Ta ideja družinskega centra je zelo dobra. Bi ga rabili in bi funkcioniral. Nепrestano gledamo, kdaj bo Čarobni dan, različne delavnice, da se kaj več dogaja. Sami smo privilegirani, da smo tukaj, če si prvič starš, ne veš, na koga se obrniti. Ravno zato cvetijo forumi.« (Anka, 26)

»Bilo bi fino, sploh če si samohranilec, a je odvisno od službe. Če prideš ob sedmih iz službe, je težko, želiš si malo miru. Tukaj se več družimo, ker smo vsi na enem kupu. Otroci so potem bolj socializirani.« (Tina, 25)

»Meni to ni všeč. Mislim, da je to precenjeno. To funkcionira samo, če živiš tako blizu drug drugemu. Drugače niso možni takšni odnosi. Pomembno je tudi, da smo mi v takšnem obdobju. Preveč selektivno je, če se moraš dobivati na določene ure. Nikoli si ne bi mogli biti tako blizu, kot smo si mi v študentskem domu v Rožni dolini.« (Marko, 25)

6 SKLEPNA DISKUSIJA

Osrednja tema mojega diplomskega dela so študentske družine kot primer skupnostnega povezovanja. V diplomskem delu me je zanimalo, ali se iz primera skupnostnega povezovanja študentskih družin, ki živijo v Rožni dolini, lahko kaj naučimo za nadaljnjo konceptualizacijo družinskih centrov v Sloveniji. Tako sem se v eksplorativni raziskavi osredotočila na vire in oblike opor, ki si jih medsebojno nudijo starši študenti.

Pozna moderna je prinesla spremembe za družino in družinsko življenje, tako se potrebe staršev nasploh po različnih oblikah neformalne in formalne pomoči večajo. Delovni čas se daljša in intenzivira, prav tako postaja vzgoja otrok čedalje bolj negotova. Starši imajo vse težjo nalogo, ko

gre za vzgojo otrok. Večajo se potrebe po popoldaneskem varstvu, javni prostori, ki so dojeti kot varni, namreč izginjanjo. Te potrebe v Sloveniji največkrat zadovoljuje neformalna sfera oziroma sorodniška mreža. Študentske družine so ena od skupin, pri kateri lahko pričakujemo dodatne potrebe po različnih vrstah opore zaradi specifičnega socialno- ekonomskega položaja ter oddaljenosti od izvirne družine, ki jim lahko nudi te dodatne opore.

Kuharjeva (2011c, 482-483) iz podatkov raziskave »Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji«, ki je bila opravljena leta 2010 na vzorcu 375 staršev ugotavlja, da so stari starši predvsem pomemben vir instrumentalnih oblik opore, partner/-ka pa tako instrumentalnih kot socialno in psihološko-emocionalnih oblik. Na stare starše se torej starši obračajo predvsem kar se tiče materialne pomoči ali varstva otrok. Prijatelji so izjemno pomembni prevsem kot vir socialne in psihoemocionalne opore. Ti so vir nasvetov glede vzgoje in nege otroka, izrazito pa tudi glede partnerskih težav in skrbi zasee. Pri velikemu deležu staršev pomembno pshoemocionalno oporo odigrajo tudi strokovnjaki ali posredno dostopno strokovno znanje. Tretjina do polovice staršev se redno poslužuje se redno poslužuje informacij v knjigah, časopisih in pri strokovnjakih. Sodelavci in sosedje se niso izkazali kot pomemben vir kakršne koli pomoči, nasvetov ali informacij.

Če primerjam raziskavo »Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji« (Kuhar 2011c) z ugotovitvami svoje raziskave, se rezultati raziskave s starši študenti nekoliko razlikujejo. Iz pridobljenih podatkov sem ugotovila, da so mojim intervjuvancem glavni vir materialne opore, emocionalne opore, informacijske opore in druženja druge študentske družine. Drugi viri, ki so jih omenili, so bili starši, partnerji, 3 intervjuvanke pa so navedle kot pomemben vir emocionalne opore tudi sestro. Od neformalnega vira opore je edino moški intervjuvanec navedel strokovno pomoč – svetovanje za pare, in kot vir materialne opore navedel organizacijo Karitas. Kot ugotavlja Kuharjeva (2011c) so tudi moji intervjuvanci kot enega glavnih virov informacij glede vzgoje otrok navedli knjige, poleg knjig pa so bili pomemben vir nasvetov glede vzgoje otrok tudi drugi starši študenti v študentskem domu. Kot glavno obliko opore, ki jim jo nudijo starši, so intervjuvanci navedli materialno oporo in finančno oporo. Starši intervjuvancem predstavljajo tudi edini vir finančne opore. Ravno tako kot v raziskavi »Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji« (Kuhar 2011c), se tudi študentske družine večinoma obračajo na neformalno oporno mrežo pomoči.

Kot ugotavljajo intervjuvanci, je usklajevanje študijskega časa, dela in družinskega časa zelo zahtevno, intervjuvancem pa zaradi fizične oddaljenosti ožjih družinskih članov izvirne družine primanjkuje različnih vrst opor; tako jim glede varstva otrok pomagajo študentje starši, ki so tudi

sosedje v študentskih domovih v Rožni dolini. Ko potrebujejo informacije glede vzgoje otrok, se obrnejo na druge starše v študentskem domu. Kot kažejo rezultati raziskave, pa si starši študentje v študentskih domovih ne nudijo samo instrumentalne opore in informacijske opore (varstvo in informacije glede vzgoje otrok), temveč si, kot navajajo v intervjujih, medsebojno nudijo tudi emocionalno oporo. Med seboj si namreč zaupajo osebne probleme, se pogovarjajo, vprašajo za nasvet, če so v težavah. Intervjuvanci so svoje medsosedske odnose definirali kot zelo dobre, dva intevjuvanca sta celo povedala, da so s sosedi v istem nadstropju kot »ena velika družina«. Omenjajo pa intervjuvanci materialno pomoč, stvari, ki jih tudi ne potrebujejo, a jih dajo naprej drugi družini in podobno. Ponavadi so to manjše stvari. Z oporami, prejetih s strani študentskih družin, so vsi intervjuvanci zelo zadovoljni. Intervjuvanci povedo, da so študentske družine zelo odprte in si med seboj pomagajo, če se le da.

Rezultati moje raziskave s starši študenti in raziskavo »Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji« (Kuhar 2011c) se močno razlikujejo predvsem v druženju staršev z drugimi starši. Kuharjeva (2011c) namreč iz rezultatov raziskave ugotavlja, da se samo 5% anketirancev z drugimi starši družijo vsak dan, 40% anketirancev pa se družijo z drugimi starši vsaj enkrat tedensko. Vsi štiri starši študenti pa izjavijo, da se z drugimi starši študenti družijo vsak dan. Druženje poteka na igrišču pred študentskim domom XI in XII, v telovadnici in v TV-sobi bloka XII. Sosedje iz istih nastropij se družijo tudi na hodnikih in v posameznih študentskih apartmajih. Vse tri intervjuvanke so kot glavni spoznavni prostor navedle igrišče, kjer se začnejo pogovori z novimi študentskimi družinami, ki pridejo v študentske domove v Rožno dolino. Pogovori se začnejo preko otrok; otroci se namreč začnejo skupaj igrati, starši pa pogovarjati med seboj. Edini moški intervjuvanec, ki je ravno tako navedel kot glavni spoznavni »razlog« otroke, pravi, da so glavni spoznavni prostor hodnik in apartmaji.

Intervjuvanci, starši študentje iz študentskega doma v Rožni dolini, se označujejo kot skupnost. V odgovorih intervjuvancev sem našla različne pogoje, da lahko govorimo o skupnosti kot sociološki entiteti. Po Bahavcu (2005, 13) sta dva minimalna pogoja, da sploh lahko govorimo o skupnosti kot sociološki entiteti: da je agregat posameznikov simbolna vez, ki jo sprejemajo kot del identitete in deluje kot povezovalno jedro, ter družabno omrežje, ki ga vsaka skupnost oblikuje, to je komunikacijski prostor, do katerega posamezniki čutijo pripadnost. Iz odgovorov ugotavljam, da intervjuvance povezuje skupno zavedanje o »identiteti starša študenta«, saj kot pravijo tudi sami, je to »prehodno obdobje« med družinsko odvisnostjo in družinsko neodvisnostjo od matične družine. Tako močne socialne opore pa so rezultat tega, da so vsi v istem življenjskem obdobju, zaradi česar

dobro razumejo svoje probleme in drug drugega. Čeprav kot slabost življenja v študentskem domu v Rožni dolini navajajo majhnost apartmajev in slabo zvočno izoliranost, po drugi strani menijo, da je ravno to pripomoglo k temu, da so si med seboj tako blizu in da so med seboj tako povezani. Zaradi omejenosti s prostorom so namreč prisiljeni, da iščejo prostore izven svojega apartmaja, ki pa so poleti igrišče in pozimi hodniki pred apartmaji, kjer tudi poteka druženje ter prvi stiki z drugimi družinami.

Intervjuvanci pravijo, da je druženja v študentskem naselju dovolj, vendar pa si kljub temu želijo, da bi Klub študentskih družin, ki je vezivni in organizacijski člen skupnosti študentskih družin v Rožni dolini, deloval še bolj intenzivno in organiziral še več dogodkov, saj si želijo še več priložnosti za druženje in povezovanje.

Gilchristova (v Mandič, Hlebec 2005, 268) poudarja pomembnost »tretjih« skupnostnih prostorov, ti so namreč zelo pomembni za delovanje socialnih omrežij in so nevtralni prostori s sproščenim vzdušjem, kjer je ključna aktivnost pogovor; dostopni pa morajo biti različnim uporabnikom, ki si delijo prostor in stopijo v medsebojne stike, kadar se tako odločijo. Tako ugotavlja, da so skupnostni prostori tam, kjer se ljudje redno srečujejo, si izmenjavajo dovtipe in morebiti vzpostavijo šibka, a potencialno koristna razmerja (ibid). Eden takih prostorov so tudi družinski centri.

Idealni razvoj koncepta družinskih centrov v drugih evropskih državah gre v to smer, da si družine pomagajo same med seboj, ravno tako kot pri študentskih družinah v študentskih domovih XI in XII v Rožni dolini; strokovnjaki so v družinskih centrih sicer navzoči, vendar pa je njihova funkcija bolj gostiteljska. Bistvo tako zasnovanega družinskega centra pa je v tem, da starši z otroki obiskujejo družinski center zaradi druženja, in ne ker potrebujejo strokovne nasvete. V Sloveniji pa ti doslej temeljijo predvsem na zagotavljanju terapevtsko-svetovalne pomoči oz. v smislu informiranja o določeni tematiki (Kobal in drugi 2012, 250).

Družinski centri imajo velik potencial za pomoč družinam, tako v smislu razbremenitve obstoječih virov pomoči (ožji družinski člani) pa tudi kot alternativa neformalnim in formalnim virom pomoči, ne le za družine z manjšim omrežjem socialne opore, kot so enostarševske družine, družine z nizkimi dohodki, posamezniki z nizkimi dohodki (Dremelj 2012, 230), temveč za vse družine, saj so prostor aktivnega preživljanja časa z otrokom, skupnostnega povezovanja družin, zbirne točke informacij (Kuhar 2011c, 488).

7 LITERATURA

1. Adam, Frane, Borut Rončević in Matevž Tomšič. 2004. *Socialni kapital – za SRS*. Dostopno prek: <http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/sockap.pdf> (17. junij 2012).
2. Bahovec, Igor. 2005. *Skupnosti: teorije, oblike, pomeni*. Ljubljana: Založba Sophia.
3. Beck, Ulrich. 2005. *Družba tveganja: na poti v neko drugo moderno*. Ljubljana: Krtina.
4. Beugelsdijk, Sjoerd in Sjak Smulders. 2003. *Bridging and Bonding Social Capital: Which type is good for economic growth?* Tilburg University. CentER/ Faculty of Economics. Dostopno prek: <http://www.eea-esem.com/papers/eea-esem/2003/119/EEA2003.PDF> (18. junij 2012).
5. Boškič, Ružica, Tatjana Rakar, Metka Kuhar in Mateja Negode. 2012. Potrebe sodobnih družin in državni vidik družinskih centrov v Sloveniji. *Socialno delo* 51 (4): 259–270.
6. Dremelj, Polona. 2003. Sorodstvene vezi kot vir socialne opore posameznikov. *Družboslovne razprave* 19 (43): 149–170.
7. --- 2012. Viri pomoči in opore družinam v okoliščinah pozne moderne. *Socialno delo* 51 (4): 223–231.
8. Flere, Sergej. 2000. *Sociološka metodologija*. Maribor: Pedagoška fakulteta Maribor.
9. Giddens, Anthony. 1991. *Modernity and Self-Identity, Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
10. Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* 29 (43): 103–125.
11. Humer, Živa, Alenka Švab in Tjaša Žakelj. 2011. Družinski centri kot odgovor na spremenjene značilnosti in zahteve družinskega življenja. *Teorija in praksa* 48 (2): 454–478.
12. Klub študentskih družin. 2012. Dostopno prek: <http://www.studentskedruzine.com> (5. maj 2012).
13. Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* (19): 103–125.
14. Kobal T., Barbara, Tamara Narat in Vid Žibera. 2012. Družinski centri v Sloveniji: Analiza delovanja in predlog koncepta enotnega modela evalviranja. *Socialno delo* 51 (4): 247–270.
15. Kuhar, Metka. 2011a. Analiza koncepta družinskih centrov in izbranih primerov dobrih praks za implementacijo v Sloveniji. *Socialno delo* 50 (5): 11–19.

16. --- 2011b. *Pregled in primerjalna analiza primerov dobrih praks družinskih centrov iz tujine z analizo možnosti implementacije v Sloveniji*. Raziskovalno poročilo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
17. --- 2011c. Skrb za otroke: potrebe staršev predadolescentnih otrok v Sloveniji. *Teorija in praksa* 18 (2): 478–490.
18. --- in Špela Razpotnik. 2010. *Potrebe slovenskih staršev s predadolescentnimi otroki: sumarno poročilo o spletni anketi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
19. Kuhar, Metka, Tjaša Žakelj in Špela Razpotnik. 2011. Pregled delovanja družinskih centrov v izbranih evropskih državah in okviru razvoja družinskih centrov v Sloveniji. *Teorija in praksa* 18 (2): 433–453.
20. Kuhar, Metka in Barbara T. Kobal. 2012. Razvoj družinskih centrov v Sloveniji: Uvodnik. *Socialno delo* 51 (4): 217–221.
21. Mandič, Srna in Valentina Hlebec. 2005. Socialno omrežje kot okvir upravljanja s kakovostjo življenja in spremembe v Sloveniji med letoma 1987 in 2002. *Družboslovne razprave* 21 (49/59): 263–285.
22. Musek, Janek. 1995. *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
23. Petrič, Gregor in Andraž Petrovčič. 2008. Strukturni in upraviteljski dejavniki družbene kohezije, zaupanja in participacije v spletnih skupnostih. *Družboslovne razprave* (58): 45–67.
24. Rakar, Tatjana in Ružica Boškič in Metka Kuhar. 2012. Družinski centri v različnih sistemih blaginje. *Socialno delo* 51 (4): 233–245.
25. Razpotnik, Špela. 2011. Premoščevalni potencial družinskega centra. *Teorija in praksa* 18 (2): 491–507.
26. Rener, Tanja. 2006a. Odraščati v družinah. V *Družine in družinske vrednote v Sloveniji* ur. Tanja Rener, Tanja, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek, 89–126. Koper: Annales.
27. --- 2006b. *Težave s pojmom družine*. V *Družine in družinske vrednote v Sloveniji* ur. Tanja Rener, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek, 13–36. Koper: Annales.
28. Rener, Tanja, Mateja Sedmak in Alenka Švab. 2006. Uvod v raziskovanje družin in družinskega življenja v Sloveniji. V *Družine in družinske vrednote v Sloveniji* ur. Tanja Rener, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek, 27–62. Koper: Annales.
29. *Študentka svetovalnica*. 2012. Študentske družine.
Dostopno prek: <http://www.svetovalnica.com/studentske-druzine>. (18. junij 2012).
30. Švab, Alenka. 2001a. *Družina: od modernosti k postmodernosti*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

31. --- 2001b. *Socialni položaj študentskih družin v Ljubljani – analiza stanovanjske preskrbe študentskih družin v Ljubljani ter možnost izboljšave na primeru Ljubljane*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
32. --- 2006. *Družinske spremembe*. V *Družine in družinske vrednote v Sloveniji* ur. T. Renner, M. Sedmak, A. Švab in M. Urek, 62–88. Koper: Annales.
33. Ule, Mirjana. 2000. *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
34. --- in Metka Kuhar. 2003. *Mladi, družina in starševstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

PRILOGE

Priloga A: Študentska svetovalnica

1. Dodatno študijsko leto za mamice študentke

Vsaki mamici študentki pripada dodatno študijsko leto. Izkoristi ga lahko med študijem – ali dvakrat ponavlja letnik ali si na koncu študija podaljša absolventski staž za eno leto več kot preostali študentje. Univerza v Ljubljani pa svojim študentom omogoča tudi status mirovanja, ki ga lahko izkoristiš takoj po rojstvu otroka, ne pa tudi pozneje. Če mamica želi, lahko ta čas opravlja obveznosti na fakulteti, ni pa nujno.

Pravna podlaga: 70. člen Zakona o visokem šolstvu in 240. člen Statuta Univerze v Ljubljani.

2. Denarni prejemki

Do njih je upravičen eden izmed staršev po rojstvu otroka:

a) Otroški dodatek: to je dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje otroka. Višina zneska je odvisna od uvrstitve družine v dohodkovni razred, ki je določen v odstotku od povprečne mesečne plače vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji za koledarsko leto pred vložitvijo zahteve. Pogoj za pridobitev pravice je prijavljeno prebivališče otroka v Sloveniji. Vlogo za pridobitev otroškega dodatka oddajo starši na krajevno pristojnem centru za socialno delo (vloga za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev).

b) Starševski dodatek: denarna pomoč staršem, kadar po rojstvu otroka niso upravičeni do starševskega nadomestila. Pravica do starševskega dodatka traja 365 dni (če se ga uveljavlja 30 dni pred predvidenim datumom poroda oziroma najpozneje 30 dni po rojstvu otroka). Od 1. julija 2011 znaša starševski dodatek 196,49 evra. Vlogo za pridobitev starševskega dodatka oddajo starši na krajevno pristojnem centru za socialno delo (vloga za uveljavljanje pravice do starševskega dodatka).

c) Pomoč ob rojstvu otroka: enkratni prejemek, ki je namenjen nakupu opreme za novorojenčka. Starša lahko izbirata med paketom (oprema za novorojenčka), prejemek pa se lahko izplača tudi v denarni obliki. Omenjeno pravico ima vsak otrok, čigar mati ali oče imata stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Pravico uveljavljata ali mati ali oče z vlogo (vloga za uveljavljanje pravice do pomoči ob rojstvu otroka) na centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen po materinem

prebivališču, in sicer najpozneje 60 dni po rojstvu otroka. Pomoč ob rojstvu otroka znaša 280,75 evra.

d) Dodatek za nego otroka, ki potrebuje posebno varstvo: namenjen je kritju povečanih življenjskih stroškov, ki jih ima družina zaradi varstva in nege otroka, ki je hudo bolan, telesno prizadet ali z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Za dodatek zaprosi straš na centru za socialno delo v kraju stalnega prebivališča z vlogo za uveljavitev pravice do dodatka za nego otroka.

3. Preživnina

Preživninska obveznost izhaja iz starševske pravice, ki zagotavlja otroku, da ga starši preživljajo do njegovega 18. leta, če pa se redno šola, ga morajo starši preživljati do 26. leta. Po Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih morajo torej najprej starši preživljati otroka, šele če starši otroku ne morejo zagotoviti dovolj sredstev za preživljanje, je le-ta upravičen do pomoči s strani države. Dogovor o preživnini (za tiste med 18. in 26. letom) lahko sklenejo skupaj s starši pri notarju, seveda pod pogojem, da so glede zneska preživnine sporazumni. V primeru, da se glede zneska preživnine ne morejo sporazumeti in nastane spor, morajo pri pristojnem okrožnem sodišču vložiti tožbo za preživnino.

4. Denarna socialna pomoč

Do denarne socialne pomoči so upravičene osebe, ki zase in za svoje družinske člane ne morejo zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka iz razlogov, na katere ne morejo vplivati. Med takšne razloge spada tudi materinstvo v času rednega študija. Ker so študente do 26. leta starosti v času študija (ko imajo status študenta) skladno z zakonom dolžni preživljati starši, si mora starš študent najprej urediti preživnino s strani staršev, šele nato lahko zaprosi za denarno socialno pomoč.

Ko si uredijo preživnino, lahko oddajo vlogo za pridobitev denarne socialne pomoči. Oddajo jo na krajevno pristojnem centru za socialno delo (vloga za uveljavljanje pravice do pomoči ob rojstvu otroka). Denarna socialna pomoč se izplačuje enkrat mesečno, prvič pa se dodeli za največ tri mesece. Po izteku te dobe je treba zanjo ponovno zaprositi, če se okoliščine niso spremenile. Ponovno se lahko dodeli za največ šest mesecev. V primeru, da se starši znajdejo v materialni ogroženosti zaradi izrednih stroškov, povezanih s preživetjem, na nastanek katerih ne morejo vplivati, lahko zaprosijo za izredno denarno socialno pomoč.

4. Državna ali Zoisova štipendija

Študent, ki prejema državno ali Zoisovo štipendijo in hkrati prejema starševski dodatek, lahko štipendijo prejema dalj časa; če mu je dovoljen ponovni vpis v isti letnik, potem lahko štipendijo prejema dvakrat za isti letnik. To pravico lahko uveljavlja le v času prejemanja starševskega dodatka. V času absolventskega staža se ta pravica ne more uveljavljati, saj Zakon o štipendiranju določa, da se lahko štipendijo v absolventskem stažu prejema največ 12 mesecev.

Za študente, ki so poročeni ali živijo v zunajzakonski skupnosti ali postanejo roditelji ter skrbijo za otroka, se pri ugotavljanju materialnega položaja upošteva zakonec oziroma oseba, s katero vlagatelj živi v zunajzakonski skupnosti. Domneva se, da med dvema osebama, ki nista sklenili zakonske zveze, obstaja zunajzakonska skupnost ne glede na čas trajanja, če se jima je rodil skupni otrok ali sta ga posvojila in ne gre za enostarševsko družino in ni razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza neveljavna.

5. Bivanje

Študentje z otroki imajo na podlagi Pravilnika o subvencioniranem bivanju nekatere ugodnosti: prošnjo za bivanje v študentskem domu lahko starši študenti oddajo tudi po roku, ki je določen z razpisom. Rojstvo otroka se namreč smatra kot izredna okoliščina. Subvencija se lahko dodeli tudi za partnerja otroka, če je državljan Republike Slovenije in ima status študenta ter se izobražuje po študijskih programih, ki se izvajajo kot redni ali kot izredni študij najmanj tri dni v tednu, ter ni v delovnem razmerju ali samozaposlen. Pri sprejemu v študentski dom se študentu z otrokom, ki bo imel med študijem otroka pri sebi, k skupnemu številu točk prišteje še 100 točk. Mati oziroma oče študent ima zaradi starševstva pravico do podaljšanja bivanja v študentskem domu, in sicer za eno leto (ne glede na število otrok). Študentske družine bivajo v apartmajih v Rožni dolini (blok XI in XII). V Rožni dolini (blok XII) je tudi vrtec, ki deluje pod okriljem Viških vrtcev, in je namenjen otrokom študentov. Možno je pridobiti tudi subvencijo za bivanje pri zasebniku. Postopek pridobitve subvencije za bivanje pri zasebniku je enak tistemu za pridobitev bivanja v študentskem domu. Subvencija se dodeli za največ 10 mesecev v študijskem letu (od podpisa pogodbe do 31. julija). Zasebnika, pri katerem družina želi bivati, si mora poiskati sama.

6. Vrtec

V študentskem naselju v Rožni dolini deluje enota Viških vrtcev, ki je namenjena otrokom staršev študentov. Enota je namenjena starostni skupini med enajstimi meseci in tremi leti. Starši, ki bivajo v študentskem domu in otroka vpišejo v vrtec v Rožni dolini, dobijo pri vpisu 45 dodatnih točk. Starši,

ki so upravičeni do prejemanja denarne socialne pomoči, so na podlagi 32. člena Zakona o vrtcih plačila vrtca oproščeni. Za vse tiste, ki do denarne socialne pomoči niso upravičeni, pa lahko uveljavljajo pravico do znižanja plačila vrtca, če je otrok vključen v javni vrtec, zasebni vrtec s koncesijo ter zasebni vrtec, ki se financira iz občinskega proračuna. Višina plačila vrtca se ugotavlja glede na povprečni mesečni dohodek na osebo.

7. Subvencionirana prehrana tudi za otoka

Vsaka študentska družina je upravičena do desetih dodatnih subvencij za študentsko prehrano na mesec za vsakega otroka. Če ima družina 2 otoka, je torej upravičena do dvajsetih dodatnih subvencij mesečno. Starš študent, ki ima urejeno prehrano za svojega otroka, lahko koristi dve subvenciji hkrati.

8. Leto pokojninske dobe

Po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je država dolžna plačevati prispevek za obvezno pokojninsko zavarovanje od zneska minimalne plače za enega od staršev, ki skrbi za novorojenega otroka v prvem letu njegovega življenja, če:

- ta roditelj ni obvezno pokojninsko zavarovan po drugi pravni osnovi,
- ima stalno prebivališče v Sloveniji,
- je otrok slovenski državljan.

Trenutno Republika Slovenija plačuje prispevke avtomatično vsem, ki so upravičeni do starševskega dodatka.

Priloga B: Intervju

Za današnjo temo intervjuja sem izbrala življenje v študentskem domu v Rožni dolini. Zanimalo me bo, koliko se študentske družine med seboj družite, si pomagata, kakšne vrste je ta pomoč in kako ste zadovoljni s pomočjo. Zanimali me bodo še drugi viri pomoči, ki jo prejimate kot študentska družina.

Okvirna vprašanja za intervju:

Splošni demografski podatki

- Koliko ste stari?
- Kaj študirate in kateri letnik študija obiskujete?

- Koliko časa že študirate (koliko let imate status študenta)?
- Kako dolgo že stanujete v študentskem domu?
- V katerem bloku živite?
- Živite s partnerjem, parterko?
- Koliko otrok imate in kakšna je starost otrok?
- Ali vaš otrok obiskuje vrtec?

Oblika in količina opor staršev študentov

- Na koga se obrnete, ko imate osebne probleme, ko potrebujete informacije glede vzgoje, ko ste soočeni glede vzgoje otrok?
- Koliko vam pomagajo vaši starši in kakšne oblike je ta pomoč (materialna, informacijska, emocionalna, druženje)?
- S kom se največ družite v prostem času, ko ste skupaj z otroki?
- Koliko si pomagata med seboj starši v študentskem domu in kakšne oblike je ta pomoč? (Varstvo otroka, materialna pomoč, izposoja stvari, emocionalna opora?) Opišite, kako pomoč poteka.
- Kako je sploh prišlo do kontakta?
- S koliko družinami v študentskem domu imate prijateljske odnose?
- Kje se ponavadi družite? Kako ta druženja potekajo?
- Ali si starši med seboj zaupate osebne probleme?

Zadovoljstvo staršev glede socialnih opor, prejetih v študentskem domu:

- Ste zadovoljni s pomočjo, ali bi si je želeli več?
- Ali ocenjujete, da si družine v študentskem domu pomagata več, kot pa si pomagajo družine v drugih okoljih? Kaj mislite, da je razlog za to?
- Ali vam takšen način druženje ustreza in ali bi si mogoče želeli več organiziranega druženja (Klub študentskih družin)?
- Kako se vam zdi ideja družinskega centra? Bi obiskovali družinske centre, če bi imeli možnost?

Priloga C: Prepis intervjujev s starši študenti iz Študentskih domov Rožna dolina

Intervju 1: Anka, 26

Demografski podatki

1. Koliko ste stari?

26 let.

2. Kaj študirate in kateri letnik študija obiskujete?

Podiplomski študij, absolventka diplomacije.

3. Koliko časa že študirate (koliko let imate status)?

7 let.

4. Kako dolgo živite v študentskem domu?

V študentskem domu živimo 3 leta.

5. V katerem bloku živite?

V bloku XI.

7. Torej živite s partnerjem?

Da, živim s partnerjem.

8. Koliko otrok imate in kakšna je starost otrok?

Enega, 3 leta. Sem noseča z drugim.

9. Vaš otrok obiskuje vrtec?

Da.

Oblika in viri opore staršev študentov

1. Koliko vam pomagajo vaši starši? Kakšne oblike je ta pomoč?

Starši nam pomagajo kar dosti. Ponavadi nam kupijo vse dražje stvari, npr. večje igrače, voziček, avtosedež, kolesa. Sicer nama ne dajejo denarja, dajejo pa za otroka na varčevalni račun.

2. Vam pomagajo z nasveti glede vzgoje?

Čim manj (smeh). Večinoma se obračam na starše po informacije v primeru, da otrok zboli.

3. Se obračate na starše tudi, ko želite nasvet glede osebnih problemov?

Ne, to rešujeva v ožjem družinskem krogu, sama s partnerjem. Najprej partner, potem vsi drugi.

4. Koliko obiskujete svoje starše?

Za vikende hodimo na obisk, poleti skupaj hodimo na morje. Hčerka gre na počitnice za 2 ali 3 dni.

5. Kdo vam največ pomaga finančno/materialno?

Finančno nam največ pomagajo starši, materialno nam pomagajo tudi druge družine v študentskem domu. Ponavadi s kakšnim kosom oblačila, ki si ga predamo naprej.

6. S kom se največ družite v prostem času, ko ste skupaj z otroki?

Največ se druživa s prijatelji, ki imajo otroke. Tudi s pari, ki nimajo otrok, vendar bolj redko.

7. So ti prijatelji iz študentskega doma?

Da, največ jih je iz študentskega doma.

8. Koliko si pomagata med seboj starši v študentskem domu in kakšne oblike je ta pomoč? Opišite, kako pomoč poteka.

Največ si pomaga z varstvom otrok. Če kdo potrebuje, se dogovorimo in si prevzamemo otroke v vrtcu. Veliko si sposojamo stvari, če kdo kaj ne rabi, da naprej, takšne raznovrstne malenkosti.

9. Kakšni so medsosedski odnosi?

Lani smo bili smo kot ena velika družina. Imeli smo vsakodnevne skupne večereje, otroci so se skupaj igrali na hodniku. Hčerka je celo mislila, da smo vsi ena družina. Ko smo enkrat skupaj risale, je narisala še obe družini iz hodnika in rekla, da je vse to njena družina. Otroci so bili navezani na vse starše. Iz kuhinje smo si neprestano sposojali stvari, hodili od enega do drugega. Medve sva si od sosedov neprestano sposojali ribežen. Ko so letos odšli, sta nama kupila novega (smeh). Živelimo tako, kot da bi živeli v eni hiši in bi imeli vsak svojo sobo. Lažje je dati tudi otroka v varstvo, če nekoga poznaš, kot pa varuški. Smo si bolj zaupali med seboj.

10. Si zaupate tudi osebne probleme?

Da, ko smo šli lani kot družina skozi večjo težavo, smo se zelo veliko pogovarjali. Moški del posebej, ženski posebej. To nam je zelo pomagalo.

11. Kako je sploh prišlo do kontakta? Kako je prišlo do druženja?

Do kontakta pride ponavadi na igrišču, saj se tam začnemo pogovarjati, potem začnejo otroci hoditi na obiske. Ko vidimo koga novega na igrišču, se začnemo pogovarjati z njim. Vedno namreč gledamo, če pride kakšna nova družina.

12. S koliko družinami v študentskem domu imate prijateljske odnose?

Ko smo prišli, smo se družili s tremi družinami. Potem so te tri družine odšle, tako smo se začeli družiti z drugimi. Vsako leto jih namreč kar veliko odide, namesto njih pridejo novi. Vedno pa nekako ostanejo 2–3 družine, s katerimi smo si blizu. Še vedno pa ohranjamo stike z družinami, ki odidejo. Ponavadi se obiskujemo na domu za rojstne dneve.

13. Kje ponavadi potekajo druženja? Se za druženja dogovarjate?

Ponavadi poteka vse zelo sproščeno. Po vrtcu večina družin hodi na igrišče pred blokom 12. Občasno se družimo v telovadnici, kjer je 1-krat tedensko Klub študentskih družin organiziral telovadbo. Včasih pa se s posameznimi družinami dogovorimo, da gremo park Tivoli – gremo v čolnarno. Pozimi se družimo bolj v stanovanjih. Enkrat pri enem, enkrat pri drugem. Otroci se veliko igrajo po hodnikih.

14. Se družite po skupinah ali vsi skupaj?

Po skupinah. Če imamo kakšne organizirane zadeve, kot je npr. dedek mraz, piknik, rojstni dnevi, delavnice, se družimo vsi skupaj.

15. Se starši družite tudi brez otrok?

Se družimo tudi brez otrok. Očetje gredo na pivo, mamice imamo občasna srečanja. Trije pari smo se lani dogovorili tudi za plesne vaje, na katere smo hodili skupaj.

Zadovoljstvo staršev s socialnimi oporami, prejetimi v študentskem domu

1. Koliko vam pomagajo drugi starši v študentskem domu v primerjavi z vašimi starši, sorodniki, prijatelji, ki ne živijo v študentskem domu?

Pri varstvu nam bolj pomagajo študentske družine, ker smo si fizično bližje, finančno nam bolj pomagajo starši. Po nasvete se več obračamo na druge študentske družine, vsi smo namreč v isti situaciji, soočamo se z istimi problemi. Npr. ko pride razpis za Študentski tolar, se opomnimo.

2. Ste zadovoljni s pomočjo? Bi si je želeli več?

Sem zelo zadovoljna. Smo si zelo blizu, bi si težko bili bolj. Vse družine so zelo odprte. Nikoli ni nikogar, da ne bi hotel pomagati, če ga prosiš za pomoč.

3. Ali ocenjujete, da si družine v študentskem domu pomagata več, kot pa si pomagajo družine v drugih okoljih? Kaj mislite, da je razlog za to?

Da, pomagamo si več. Razlog je prostorski. Študentske družine smo skupnost, vsi smo na kupu. Veliko težje bi kaj takega potekalo nekje drugje.

4. Ali vam takšen način druženja ustreza? Ali bi si mogoče želeli več organiziranega druženja (Klub študentskih družin)?

Malo več bi lahko bilo organiziranega druženja, čeprav ga je že zdaj dosti, ampak bi prav prišlo še več, da bi se organizirani izleti dogajali na tedenski bazi. Želela bi, da najamemo kombi, gremo na izlet vsi skupaj. Ni važno, ali je preko KŠD, lahko bi se tudi sami organizirali. Mi smo šli tako v lastni organizaciji na Portugalsko za teden dni še z eno družino.

5. Vas kaj moti glede druženja?

Glede druženja ne, moti nas prostorska stiska in vročina v podstrešnih apartmajih. Res pa je, da smo hvaležni za to, kar imamo, za ta denar je to dovolj.

6. Kaj bi spremenili?

Spremenila bi, da bi bili lahko v bloku samo z drugimi družinami. Motijo nas nočne zabave. Želeli bi si, da ima družina možnost, da ostane tudi po koncu statusa študenta in plačuje višjo ceno. Tako bi nam bilo lažje iti čez prehodno obdobje, ne bi bil takšen šok. Ne bi pa mogli tako živeti, slej ko prej si želiš biti na samem.

7. Kako se vam zdi koncept družinskega centra?

Ta ideja je zelo dobra. Potrebovali bi ga in funcioniral bi. Ves čas gledamo, kdaj bo Čarobni dan, različne delavnice, da se kaj več dogaja. Sami smo privilegirani, da smo tukaj, če si prvič starš, ne veš, na koga se obrniti. Ravno zato cvetijo forumi.

Intervju 2: Tina, 25

Demografski podatki

1. Koliko ste stari?

25 let.

2. Koliko časa že študirate (koliko let imate status študenta)?

Status študentka imam že 4,5 leta.

3. Kako dolgo že stanujete v študentskem domu?

V študentskem domu smo 3 leta.

4. V katerem bloku živite?

Živimo v bloku XI.

6. Živite s partnerjem?

Ne, živim sama z otrokom.

7. Koliko otrok imate in kakšna je starost otrok?

Imam enega otroka, stara je 4 leta.

8. Vaš otrok obiskuje vrtec?

Da.

Oblika in količina opor staršev študentov

1. Koliko vam pomagajo vaši starši? Kakšne oblike je ta pomoč?

Pomagajo mi finančno, kar danes veliko pomeni.

2. Na koga se obrnete, ko imate osebne probleme, ko potrebujete informacije glede vzgoje, ko ste soočeni s problemi glede vzgoje otrok? So to prijatelji, starši ...?

Na prijatelje iz študentskega doma. Veliko sem brala tudi knjig o vzgoji otrok. Veliko mi pomenijo tudi izkušnje drugih staršev študentov. Na svoje starše se po informacije ne obračam. Včasih kaj vprašam sestro.

3. S kom se največ družite v prostem času, ko ste skupaj z otroki? Kaj pa, ko ste brez otrok?

V obeh primerih največ s študentskimi družinami. Družimo se tudi brez otrok. Dobimo se za materinski dan, otvoritev Majskih iger, hodimo skupaj v kino, za rojstne dneve naredimo zabavo na igrišču. Z otroki se družimo podnevi na igrišču. Če se sami igrajo, se starši med seboj pogovarjamo, odvisno od dneva in razpoloženja.

4. Koliko si pomagate med seboj starši v študentskem domu in kakšne oblike je ta pomoč? Opišite, kako pomoč poteka. Kakšni so medsosedski odnosi?

Medsosedski odnosi so v redu. Včasih bi rekla, da sem preživljala še koga drugega, glede na to, koliko so si izposojali. Sposojali so si igrače, hrano. Velikokrat smo imeli skupaj kosila, velikokrat sem kuhala za veliko družin, saj rada kuham.

5. Kaj je tebi največ pomagalo, da si ostala v študentskem domu ?

Meni je bilo najboljše to, da nisem sama, da smo združili prijetno s koristnim. Všeč mi je, da imam varstvo za otroka. Ker smo si zelo blizu, tako da lahko zaupaš sosedom svojega otroka. Vsi smo v isti situaciji, tako da si znamo pomagati med seboj.

6. Kako je sploh prišlo do kontakta? Kako je prišlo do druženja?

Družila sem se najprej s tistimi, s katerimi sem se že poznala, potem preko otrok spoznaš še preostale družine. Z večino družin sem se spoznala na igrišču. Ponavadi tako, da ogovorimo otroke drugih staršev: »Ooo, kako je lepa!«

7. S koliko družinami v študentskem domu imate prijateljske odnose? S kom se družite?

Z vsemi sem se razumela, z vsemi sem imela kontakt. Da smo se družili, jedli skupaj kosila, hodili na izlete pa s šestimi družinami.

8. Kje se ponavadi družite? Kako ta druženja potekajo?

Rada sem kuhala, zato so drugi hodili k meni.

9. Se družite po skupinah ali vsi skupaj?

Na igrišču smo se družili vsi skupaj, ko smo šli ven, pa bolj teh šest družin, s katerimi smo bili bolj povezani.

10. Ali si med seboj zaupate osebne probleme?

Ja tudi, vendar ne z vsemi.

Zadovoljstvo staršev glede socialnih opor, prejetih v študentskem domu

1. Koliko vam pomagajo drugi starši v študentskem domu v primerjavi z vašimi starši, sorodniki in prijatelji, ki ne živijo v študentskem domu?

Starši mi pomagajo samo finančno. Želim si, da bi nudili več moralne podpore. Zato se tu dobro počutim, saj dobim moralno oporo.

2. Ste zadovoljni s pomočjo? Bi si želeli več druženja?

Druženja je bilo še preveč, glede na to, da je bil namen, da sem bila v Ljubljani, da študiram. Tisti, ki so mi bili blizu, so mi dovolj pomagali. Meni se zdi pomembno, da so tu tudi drugi študenti.

Odgovarja mi. Se počutim še kot študent, ne počutim se odrinjeno, ker imam družino

3. Ali ocenjujete, da si družine v študentskem domu pomagate več, kot pa si pomagajo družine v drugih okoljih? Kaj mislite, da je razlog za to?

Sigurno si več pomagamo. Težko si predstavljam, da bi si toliko pomagali v kakšnem drugem lokalnem okolju. Mislim, da je razlog to, da smo bolj odprti in mlajši. V lokalnem okolju, iz katerega prihajajo moji starši, se ne dogaja nič v primerjavi z Ljubljano. Ni nobenih javnih zaprtih prostorov.

4. Ali vam takšen način druženje ustreza? Ali bi si mogoče želeli več organiziranega druženja (Klub študentskih družin)? Vas kaj moti glede druženja?

Tako bi lahko živela tudi drugje. Rada imam družbo.

5. Kako se vam zdi ideja družinskega centra? Bi obiskovali družinske centre, če bi imeli možnost?

To sigurno ne bi bilo odveč. Če bi vključevalo tudi popoldansko varstvo, bi bilo super, kot materi samohranilki mi tega vedno primankuje. Kaj takšnega bi prav prišlo tudi v manjših krajih. V kraju, kjer živijo moji starši, v ruralnem okolju, se nič ne dogaja.

6. Bi si želeli več delovanja v okviru Kluba študentskih družin?

Zdi se mi super, da se nekaj organizira, da se družine spoznajo med seboj. Lansko leto je bilo organiziranih veliko delavnic. Včasih sem si samo želela, da mi ne bi bilo treba biti zraven, ko gre na delavnice, da bi jo lahko tam pustila in takrat kaj postorila. Lahko bi bilo organizirano kot varstvo.

Želela bi si, da bi organizirali sankanje z Rožnika, tudi če bi ga sami organizirali, tako pa je šlo ponavadi samo naš šest družin. Želela bi si, da bi se več družili vsi skupaj, ne pa bili tako grupirani.

Za tiste, ki so novi, bi lahko organizirali sprejeme, saj smo koga šele po letu dni opazili.

7. Se eni skrivajo?

Da, nekaterih nikoli ne vidiš.

Intervju 3: Marko, 25

Demografski podatki

1. Koliko ste stari?

25 let.

2. Kaj študirate in kateri letnik študija obiskujete?

Sem absolvent fakultete za strojništvo, stari program.

3. Koliko časa že študirate (koliko let imate status študenta)?

Diplomiral sem v 5 letih in 9 mesecih. Zdaj imam status absolventa.

4. Kako dolgo že stanujete v študentskem domu?

V študentskem domu živimo 3 leta.

5. V katerem bloku živite?

V bloku XI.

7. Živite s partnerko?

Da.

8. Koliko otrok imate in kakšna je starost otrok?

Stara je 3 in pol leta.

9. Vaš otrok obiskuje vrtec?

Da.

Oblika in količina opor staršev študentov

1. Koliko vam pomagajo vaši starši? Kakšne oblike je ta pomoč ?

Od partnerke starši so naju podpirali finančno, od mojih nikoli nisem želel nič sprejeti. Drugače sva oba s partnerko hodila na psihoterapijo za partnersko pomoč. Materialno pomoč sva dobila tudi od Karitasa. S problemi sva se obrnila tudi na prijatelje v študentskem domu.

2. Na koga se obrnete, ko imate osebne probleme, ko potrebujete informacije glede vzgoje, ko ste soočeni s problemi glede vzgoje otrok?

Največ iz knjig, tudi po intuiciji, občutku. Pri vzgoji so nama pomagali tudi nasveti od starejših staršev v študentskem domu, ki so imeli starejše otroke.

3. S kom se največ družite v prostem času, ko ste skupaj z otroki? Kaj pa, ko ste brez otrok?

Največ s študentskimi družinami iz sosednjih apartmajev, ko smo bili v prejšnem bloku 12, tudi največ z družino v spodnjem apartmaju.

4. Koliko si pomagata med seboj starši v študentskem domu in kakšne oblike je ta pomoč? Opišite, kako pomoč poteka.

Otroci so si izmenjevali igrače na hodnikih, mi smo se pogovarjali. Sposojali smo si avto. Delali smo si razne usluge. Velikokrat smo si šli iskat otroke v vrtec. Bili smo res fenomen. Bili smo ena velika družina. Posojali smo si hrano. Skupaj smo delali večerje. Z drugimi družinami smo se družili v okviru Kluba študentskih družin, na piknikih, v okviru dogodkov študentskih domov, na dogodkih Majskih iger. Velikokrat smo šli tudi skupaj na morje.

5. Zakaj govorite v pretekliku?

Ker se je ena od študentskih družin izselila. Prej smo bile tri družine na hodniku, s katerimi smo se družili neprestano.

5. Kako je sploh prišlo do kontakta? Kako je prišlo do druženja?

Ponavadi pride otrok iz sosednjega apartmaja, ker se igra na hodniku, in gre sam noter. Otroci se začnejo igrati. Ko sem videl soseda iz študentskega doma, sem mu pomagal nesti stvari, ko se je selil, čeprav ga sploh še nisem poznal.

6. S koliko družinami v študentskem domu imate prijateljske odnose? Ste zamenjali vmes družine, s katerimi se družite?

Zamenjali smo glavne družine, s katerimi se družimo, z odselitvijo, tudi, ko smo se mi odselili v drug blok. Največ smo se vedno družili z najbližjimi sosedi.

7. Se družite po skupinah, vsi skupaj?

Bolj v skupinah.

Zadovoljstvo staršev glede socialnih opor, prejetih v študentskem domu

1. Koliko vam pomagajo drugi starši v študentskem domu v primerjavi z vašimi starši, sorodniki, prijatelji, ki ne živijo v študentskem domu?

Popolna razlika, starši nam ne pomagajo skoraj nič v primerjavi s študentskimi družinami.

2. Ste zadovoljni s pomočjo? Bi si želeli več pomoči?

Da, smo zadovoljni. Stvar posamezne družine je, kako si odprt. Nam je odgovarjalo. Imaš pa izbiro, saj se lahko tudi zapiraš v stanovanje.

3. Ali ocenjujete, da si družine v študentskem domu pomagata več, kot pa si pomagajo družine v drugih okoljih? Kaj mislite, da je razlog za to?

Glavni razlog je, ker so zelo majhna stanovanja in nimamo izbire, tako se v bistvu prilagodimo. Za to obdobje med študijem je super. Po stari logiki bi moralo biti konec sveta, ko dobiš otroka. Tukaj ni tako. Imaš pa tudi enkrat dovolj tega. Če imaš dobre sosede, ni problema. Jaz sem bil na začetku preveč prijazen z eno družino, ki je bila bolj konfliktna. So delali, kar so hoteli. V tako majhnem prostoru je to lahko zelo moteče.

4. Kako se vam zdi ideja družinskega centra? Bi obiskovali družinske centre, če bi imeli možnost?

Meni to ni všeč. Mislim, da je to precenjeno. To funkcionira samo, če živiš tako blizu drug drugemu. Drugače niso možni takšni odnosi. Pomembno je, ker smo mi v takšnem obdobju. Preveč selektivno je, če se moraš dobivati na določene ure. Nikoli si ne bi mogli biti tako blizu, kot smo si mi v študentskem domu v Rožni dolini.

Intervju 4: Andreja, 25

Demografski podatki

1. Koliko ste stari?

25 let.

2. Kaj študirate in kateri letnik študija obiskujete?

Študiram na fakulteti za družbene vede, podiplomski študij diplomacije.

3. Koliko časa že študirate (koliko let imate status študenta)?

6 let.

4. Kako dolgo že stanujete v študentskem domu?

2 leti.

5. V katerem bloku živite?

V bloku XII.

7. Živite s partnerjem?

Da

8. Koliko otrok imate in kakšna je starost otrok?

Enega, star je leto in pol.

9. Vaš otrok obiskuje vrtec?

Da.

Oblika in količina opor staršev študentov

1. Koliko vam pomagajo vaši starši? Kakšne oblike je ta pomoč?

Enkrat na 3 tedne gremo domov na obisk, plačujejo nam najemnino v študentskem domu. Zaradi finančne situacije doma partnerju ne dajejo nič denarja. Velikokrat nam kupujejo hrano. Napakirajo nam jo, ko gremo od doma.

2. Na koga se obrnete, ko imate osebne probleme, ko potrebujete informacije glede vzgoje ali pa ste soočeni z dvomi glede vzgoje otrok?

Največkrat se obrnemo na prijatelje, večinoma že od prej, pa tudi iz študentskega doma.

3. S kom se največ družite v prostem času, ko ste skupaj z otroki? Kaj pa, ko ste brez otrok?

Največ se družimo v študentskem domu s študentskimi družinami. V Rožni dolini stanuje tudi sodelavec, ki ima otroke. Z njimi se družimo na igrišču pred študentskim domom v Rožni dolini.

4. Koliko si pomagata med seboj starši v študentskem domu in kakšne oblike je ta pomoč?

Posojamo si stvari, pazimo si otroke. V istem bloku je tudi moja sestra, ki pazi na otroke. Ponavadi se dobivamo zvečer pri nas, igramo karte, se pogovarjamo. Soseda prideta k nam na obisk, saj imamo pri nas balkon in je najbolj praktično, ker trije iz družin, s katerimi se družimo, kadijo. Prineseta s seboj »baby phone« ali pa pustita odprta vrata, da slišita otroka. Izmenjujemo si stvari, kuhamo drug za drugega. Otroci se medtem igrajo na hodniku. Naš otrok in sosedov otrok sta namreč iste starosti, zaradi česar je naše druženje zelo praktično.

5. Kako je sploh prišlo do kontakta s tistimi, ki jih prej niste poznali?

Začeli smo pogovor, vprašali, koliko je njihov otrok star ..., potem smo se začeli še pogovarjati, in če so karakterno odprti, se postopoma začnemo družiti. Imamo namreč še druge sosede, s katerimi se nismo tako dobro ujeli, sicer se pozdravimo, vendar niso nikoli na igrišču, niso preveč družabni.

6. S koliko družinami v študentskem domu imate prijateljske odnose?

S štirimi družinami. Letos smo se dogovorili, da gremo skupaj na smučanje vsi štirje pari, tudi ko bomo šli ven iz študenta.

7. Kje se ponavadi družite? Kako ta druženja potekajo? Se družite po skupinah, vsi skupaj? Poleti bolj zunaj. Velikokrat gremo v park Tivoli na pijačo ali smo pri nas na balkonu. Nedolgo nazaj smo šli na poroko drugega para, oni pa so prišli na našo poroko.

8. Ali si starši med seboj zaupate osebne probleme? Je kakšna distanca?

Ja, ženske »šimfamo« moške (smeh). Ni več distance, saj med nami štirimi, vsaj kar se nas punc tiče. Za moške pa ne vem.

Zadovoljstvo staršev glede socialnih opor, prejetih v študentskem domu

1. Koliko vam pomagajo drugi starši v študentskem domu v primerjavi z vašimi starši, sorodniki in prijatelji, ki ne živijo v študentskem domu?

Finančno nam starši pomagajo samo z najemnino, ki pa je zelo nizka. Kar se informacij tiče, se več obrnemo na kolege. Rajši koga drugega vprašam za nasvet kot mamu, saj ta ponavadi reče: »Saj sem ti rekla.« Od sorodnikov mi največ sestra pazi otroka. Kljub temu da smo v študentu, smo bolj sami svoja družinska celica. Edino kar pričakujejo, je, da hodimo domov vsake toliko časa. Najbrž če bi bila zaposlena, ne bi pričakovali od mene tega.

2. Ste zadovoljni s pomočjo? Bi si je želeli več?

Zdi se mi, da je je zadosti, saj smo skupaj vsak dan, skoraj nič nismo sami. Tudi če kam gremo, gremo največkrat skupaj.

3. Ali ocenjujete, da si družine v študentskem domu pomagata več, kot pa si pomagajo družine v drugih okoljih? Kaj mislite, da je razlog za to?

Da, ker je takšna struktura stanovanj, vse je odprto, slišiši vsak prepir, pa če ga hočeš slišati ali ne. Če kaj potrebuješ, lahko potkaš na vrata sosedov. Ne predstavljam si, da bi to naredila v kakšnem drugem stanovanjskem bloku. Otroci se igrajo na hodnikih, ker so tako majhna stanovanja.

4. Ali bi si mogoče želeli več organiziranega druženja (Klub študentskih družin)? Vas kaj moti glede druženja?

Bilo bi v redu, če bi bilo malce boljše zastavljeno. Pogrešam dogajanje na pomembne dneve, kot je na primer materinski dan. Po eni strani pa se veliko dogaja. Recimo organizirano kopanje je bilo super.

5. Kako se vam zdi koncept družinskega centra? Bi obiskovali družinski center, če bi imeli možnost? Bi vas zanimalo?

Bilo bi zanimivo, recimo če si starš samohranilec, povsem odvisno od službe. Če prideš ob sedmih zvečer iz službe domov, je težko, saj ti primanjkuje časa. Tukaj se več družimo, ker smo vsi na kupu. Če si zamislim starše brez družbe, bi jim bilo to zelo všeč. Otroci so potem bolj socializirani.